

6 - Juni

PRILOŽEN
 JE PRV
 MEHK
 VEZAN
 KNJIG
 JACK
 LONDONA
 * MALA
 GOSPA NA
 VELIKEM
 DOMU

Žena
 in dom

Leto V.
 1934.

POLETNA MODA

49.-

„HAWAY“ sandale.
Letošnja moda svetovnih kopališč. Za plažo in jadranje potrebne vsaki dami.

Lahki platneni kombinirani čevljički, globoko izrezani v raznih barvah. Za počitnice in izlete nenadomestljivi.

Udobni platneni čevljički v vseh modnih barvah. Kombinacija barv odgovarja vsaki poletni obleki.

Rata

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave,
od preprostih
do najfinejših,
Vam oskrbi

Knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6/II.

KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

GOSPODINJE!

PRAVA DOMAČA
JED LE S PRAVIM
DOMAČIM IZDELKOM.

Da gospodinje pohvaljena in
milijunkrat iskrena

Bactamid

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nedomečla moč za stajanje testa in bazo
jaje; z njeno pomočjo tega praška vsebuje mo-
bavo enega rumenjaka kakor tudi moč ene
beljaka.

Bactamid se koristno doda vsaki močnati j
in pecivu, posebno omeletam, žitnim
zmesem, krepicam, smokvam, bučkicam, k
šam, marmeladom in karkasom testa itd. v
se dobi lepo oblika in je lahko prehev!

1 Din 1.50

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjjo.

Vsebinska teža zavojčka uporabljen po
omotiranem navodilu, da 5 kg vkuha-
nega testa, žele in marmelade, sad-
nega sokova, kumarom in sličnega
stalnost in zabavnost njih kvarjenje po
plesnobi ter kislosti.

JUGOSLOVANSKA TVORNICA

D. A. OETKERJA

Nadalje proizvajamo še:

- pudinge
- kreme
- šartlje

itd.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod
iménom

Backin

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding,
krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten
vaniljev aroma.
Vsebinska teža zavojčka nadomestuje 2-3 stroke
dobre vanilije.

Z NIVEA na zrak in solnce!

Sedaj je posebno lepo! Toda prosim oprezno, ker je solnce močno, Vaša koža pa se je radi zimske obleke odvadila solnca. Zato zavarujte telo z Nivea-Cremo ali Nivea-oljem, ker Nivea varuje in neguje kožo in pospešuje lepo, prirodno zagorelo polt.

Kam z otroki? Imam pet otrok. Dva sinova sta na univerzi, ena bo letos maturirala, dva pa obiskujeta ljudsko šolo. Toliko je truda, skrbi in žrtev, ko pa otroci šolo končajo, pa ne vem, kako naj jih spravim do kruha. Hčerko bi rada spravila v kakšno službo, toda kamorkoli se obrnem, povsod je isti odgovor. Nihče ne sprejme novih moči. Niti zastoj je nečejo vzeti. Da ne bo postopala, mi ne kaže drugega, kakor da še naprej študira, čeprav stane šola veliko denarja. Bojim se pa, da bo z visokošolskim študijem še težje službo dobila. Svetujte mi, kaj naj študira, kakšen poklic naj si izbere.

Razdedinjena. Moj oče me je obvestil, da me je razdedinil, ker sem se proti njegovi volji poročila z drugim, in ne s tistim, ki mi ga je on določil. Piše mi, da bo premoženje izročil moji mačehi. Pri očetu sem služila kot učenka od 14. leta in kot prodajalka sem mu sedem let vodila manufakturno trgovino. Plače nisem imela nobene, ker sem imela pri očetu hrano, obleko in stanovanje. Da bi trgovino povečal, me je silil v zakon z bogatim starejšim človekom, ki ga nisem marala. Da bi imela mir, sem se poročila z drugim, ki sem si ga sama izbrala. Oče me je seveda iz službe takoj odpustil brez vsake odpravnine in dote. Dokler je imel moj mož službo, nisem od očeta nikdar nič zahtevala. Sedaj pa je brezposeln in sem v velikih stiskah. Na moje pismo pa mi je oče odgovoril, da mi nič ne da in da me bo razdedinil.

Povejte mi, ali imam kakšno pravico do dediščine, in če ne, ali lahko naknadno zahtevam plačo za svoje sedemletno delo v njegovi trgovini.

ZA LETOVANJE SPORT - WEEKEND

Sportne obleke, moške Din 240 — 490
 Sportne obleke, deške „ 220 — 340
 Sportne hlače (pumparce) „ 60 — 110
 Nepremočljivi Hubertusi Din 160[—], 200[—], 240[—], 270[—], 320[—]
 Jankerli Din 70 — 80 in 120 — 140

TIVAR

O B L E K E Z A V S O D R U Ž I N O

*Vedno si ga človek
iznova poželi ...*

in vsak dan mu pripravi novo veselje
umivanje z mehkim, nežno dišečim
milom Elida Favorit! Dovršeno lepa
polt, zdrava, čista koža — to je uspeh.
Nobena ženska, ki hoče imeti zares
negovan videz, ga ne more pogrešati!

**MILO
ELIDA**
Favorit

Sprejemem kmetiško deklico, staro 16 let, kot varuhinjo majhnih otrok. — Ponudbe na upravo pod O. P. R.

Učiteljica z odličnimi izpričevali išče mesta vzgojiteljice, družabnice ali bolniške strežnice. — Ponudbe na upravo pod M. T. C.

Tvornica pletenin v Dalmaciji sprejme pletiljo-voditeljico. — Ponudbe na upravo pod J. S. D.

Z A S M E H

Gospa: «E, draga moja, ako ni bilo nobenega vzroka, jaz res ne razumem, zakaj ste šli iz svoje dosedanje službe.»

Služkinja: «Moj Bog, saj tudi jaz ne prašam gospe, kakšen je bil vzrok, da je odpustila svojo dosedanjo služkinjo.»

— Ne zamerite, gospod, kako pridem najhitreje na policijo?

— Razbijte to izložno okno, pa boste takoj na policiji.

— Zorko, ti si strašno neubogljiv otrok. Karkoli ti rečem, ti gre pri enem ušesu noter, pri drugem pa ven.

— Saj nisem jaz kriv, da imam dve ušesi.

— Danes pride teta Celestina. Ona ima eno nogo krajšo, ampak ne da bi ji kaj rekel zaradi tega.

— Dobro, da vem. Ne boj se, nič ji ne porečem zaradi krajše noge, zaradi daljše ji pa lahko kaj rečem, kajne?

Sodnik: «Vi torej priznavate, da ste javno rekli tožitelju tele, osel in bik. Ali imate še kaj povedati?»
Obtoženec: «Nič. Jaz mislim, da je že to dovolj.»

Vljudnost.

Gospod Griža je trgovec. Trgovcem pa gre dandanes slabo. Tudi gospodu Griži. Dan za dnem prihajajo račununi, ki jih je treba plačati.

Neki dan je dobil gospod Griža opomin neke tvornice, naj plača 600 dinarjev, ker ga bodo drugače tožili. Ogorčen je napisal tale odgovor:

Vaše neprijazno pismo sem dobil in vam sporočam, da je moj blagajnik pozabil dolžni znesek nakazati. Zdaj sem ga na to opozoril in vam je denar že poslal.

Pripomnil bi pa še tole: Zaradi tega malenkostnega zneska bi pač ne bilo treba takih besed, kakršne ste vi v pismu rabili, in groženj s sodnijo. Mene bi bilo sram tako pismo odposlati. Vas, kakor vidim, ni. Ker se mi zdi ta vaš nastop skrajno netakten, vam sporočam, da prekinjam z vami vse zveze. Če boste tako tudi z drugimi delali, boste kmalu izgubili vse svoje odjemalce.

Pripis.

Takole nekako bi napisal, ko bi imel denar. Ker mi pa trenutno primanjkuje gotovine, Vas prosim, da počakate še nekaj dni in ne vložite takoj tožbe.»

Za odlično naravno zdravljenje

uporabljajte „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“, ki je pripravljen večinoma iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam potrjuje, da je „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“, ki vsebuje preizkušene in dobre zdravilne sestavine, dober regulator za čiščenje. Šest- do dvanajsttedensko zdravljenje s „Planinka zdravilnim čajem Bahovec“ deluje izredno, in sicer brez strupov pri vseh sledečih boleznih: Pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, slabem delovanju črevesa in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju na hemeroidih in bolezni jeter. „Planinka-zdravilni čaj Bahovec“ pospešuje apetit. Zahtevajte v lekarnah samo pravi „PLANINKA-ČAJ BAHOVEC“, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih plombiranih zavojčkih po Din 20— s proizvajalčevim napisom:

Lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana, Kongresni trg št. 12

Reg. sub Sp. br. 169
z dne 9. XI. 1933

Z A S M E H

Pri kosilu.

Janezka je naučila mama, da mora pri mizi molčati. Janezek je ubogljiv in molči.

Neki dan se pa vendar oglasi:

«Mama, mislim, da jajce, ki si mi ga dala, ni dobro.»

«Kolikokrat sem ti že povedala, da molči pri mizi in lepo jej!»

Janezek molči in je.

Čez nekaj časa se pa spet oglasi:

«Mamica, ali moram tudi kljun pojesti?»

Kje se začne vzgoja.

Sinček prituli iz šole domov.

«Očka, naš novi učitelj me je nabil.»

Oče napravi resen obraz:

«Si bil že poreden! Saj veš, kaj je učiteljeva naloga: da uči in vzgaja otroke.»

«Toda vzgoja se ne začne od zadaj!» zaihti sinček.

Izdajalska kost.

Na dunajski univerzi sta živela dva profesorja-zdravnika, ki sta si bila živo nasprotje. Eden je bil zelo širokogruden, drugi pa natančen.

Nekoč pri izkušnji je natančni profesor potegnil iz žepa človeško golenico, da se je videl samo njen zgornji del, in vprašal visokošolca, ali je ta kost moška ali ženska in še marsikaj podobnega.

Ko je kandidat odgovoril pravilno na vsa vprašanja, čeprav so bila zelo težka, ga je začel izpraševati še širokogrudni profesor. Vzel je svojemu tovarišu iz rok isto kost in mu rekel:

«Prej ste videli samo zgornji del kosti, zdaj pa vidite vso. Ali mi lahko poveste, za katero boleznijo je ta oseba umrla, kako se je imenovala in kje je stanovala?»

Natančni profesor je pozelenel in ... izginil.

Z d r a v i n i z d a t e n

zaloga
je za družino

KRUH RŽAJ

Ržaj in angleški čajni prepečenec
specialiteta Rožne pekarnar

Prodajalna: Tavčarjeva ulica 4
Pekarna: Rožna dolina Telefon 39-40

Prava lepota.

Če hočete zares pravilno negovati lepoto, delajte to po načelu biološke kulture, kateri ni namen, da napravi iz Vas našminkano lutko, t. j. da lepote napake samo zakrije s plastjo šminke, ampak je njena naloga, da spozna in odpravi vzroke postanka takšnih napak in da Vam dá naravno in resnično lepoto in mladostno živahnost. Za to biološko nego lepote hočemo naštetih nekaj svetovno znamenitih specialnih pripravov:

NECISTA POLT izgine v enem do dveh tednih s pomočjo «LUPILNE KURE». Ne da bi kdo iz Vaše okolice opazil, obnovite kožo in odpravite za zmeraj mozolje, ogrce, madeže, luskjasto, hrapavo, premastno, uvelo kožo in znake staranja. Garnitura Din 120—.

CREME «REGIS» iz najfinjših vegetabilij proti nezadostno hranjeni koži. Nenadomestna krema za dnevno uporabo proti majhnim gubam. Tuba Din 18— in Din 40—.

RADIUM CREME ima v sebi zajamčeno radij. Pomlaja kožo in jo naredi prožno, napeto in mehko. Doza Din 70—.

CREME «A» proti rdečici nosu in lica. Uspeh odličen. Din 50—.

CREME «PIGMAT» odpravi v najkrajšem času solčne pege. Lonček Din 50—.

BRADAVICE in madeže odpravi «INGOLD», ne da bi jih bilo treba rezati. Din 60—.

Mandeljnovno mleko «ASIAMI» čisti in razteza znojnice, zbrši šminke in osvežuje. Din 50—.

EMULZIJA IZ LIMONE je prijetna za umivanje obraza, ker milo škoduje polti. Velika steklenica Din 50—.

POUDRE «REGIS», blag, iz najfinjših tvarin. Din 40—.

NADLEZNE DLACICE na obrazu odpravi s korenino vred garnitura «RAPIDENTH», Din 50—, na životu «PARTOUT», Din 100—.

ZA OBNOVO IN RAST LAS in proti prhljaju je neprekosljiv «BALSAM». Din 35—.

Vsak SPACEN NOS popravi «ORTHODOR», zajamčeno. Din 90—.

PROČ STRLECOM UBESOM dá lepo priležno obliko «REPTODOR». Din 90—.

RAST TREPALNIC IN OBRVI pospešuje «AZIJSKI SOK». Din 40—.

«WIBRA» ima enako lastnost, le da jih hkrati tudi temneje pobarva. Din 50—.

ISKRE OCI in živahnost Vam dá «DIAMANT». Neškodljivost zajamčena. Din 50—.

PRELEPE KODRE dobite čez noč z lasno vodo «ISOLDE», Din 25—, in s kodralkami «FEMINA», Din 8—.

NERAZVITE PRSI dobe polnost s garnituro «JOLIFEMME» po profesorju drju. med. Bieru. Din 135—.

Pri MLAHAVIH IN MEHKIH PRSIIH dosežete zopet prožnost in trdoto s garnituro «JUNO». Din 70—.

Originalne SCHRÖDER-SCHENKE razpošilja «OMNIA», oddelek R3/12, Zagreb, Gunduličeva 8/L. Poštšina, če plačate naprej. Din 6—, odkupnina (povzetje) Din 12—.

Prospeh in zdravje

svojega dragega deteta najlaže dosežete, če ga hranite z znanim redilnim sredstvom

Zamako.

Naravna in okusna hrana iz naravnega hribovskega ovsa, ki se prav lahko uživa.

Zahtevajte brezplačni vzorec in navodila od
„PARACELSUS“ k. d., Zagreb 3.

žena in dom

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO

ŠTEV. 6

JUNIJ 1934

LETO V

Manica:

ako
hoče
grunt...

rimož, stara, trščata, hribovska grča se stiska ob peči, vleče iz lesene pipice in gleda v tla. Le kadar krepko pljune, pošili na skrivaj na svojega sina, ki stoji ob dolgi hrastovi mizi in nasaja sekuro na prav-

kar izgotovljeno toporišče. Sin je živa podoba svojega očeta, le kake tri križe ima manj na hrbtu.

Dolgo molčita oba. Slednjič odpre usta stari:

«Groga, si kaj mislil na tisto, kar sem ti rekel včeraj?»

«Na kaj pa, oče?» vpraša sin, ne da bi okrenil glavo ali kakorkoli prenehaj z delom.

«Da bi te zlomek!» se razhudi starec. «Kaj bi se delal nevednega! Rekel sem in še rečem, oženi se! Saj vidiš, da je hiši tako treba gospodinje, kakor slepcu zdravih oči. Odkar nam je umrla mati — Bog ji daj večno luč — in potem, ko smo omožili Meto, potem, pravim, nismo imeli prave ženske pri hiši. Dekla Urša, saj ne rečem, včasih je že še bilo nekaj z njo, toda zdaj se je reva postarala in sam vidiš, da z njo ne gre več!»

«Čemu revskate! Saj nisem rekel, da se ne bom oženil», zagodrnja sin, ki tudi zdaj ne odmakne oči od dela.

«No, potem pa katero zini», pravi starec s precej mirnejšim glasom. «Treba bo pogledati za nevesto. Ali si že mislil na katero?»

«Sem.»

«Na katero pa?»

«Ježarjeva Mina iz Dutovelj bi bila čisto dobra za nas», vrže s težavo iz sebe Groga.

«Ta ni zate», vzroji oče, strese z glavo in pri tem tako krepko pljune, da odškropi pljunek od tal na vse strani. «Punčare sicer ne poznam, vem pa, da ima Ježar le pol grunta in veliko otrok, zato ji dosti ne bo mogel dati. Pa tudi drugače dolinke niso za nas hribovce. So preveč mehkužne. Samo bolezen boš imel pri hiši in stroške. Ha, ha,

seveda, govoriti zna sladko, kajpada, drugega pa ni nič dobrega pri njil!»

«Molčite, oče!» reče nevoljno sin, odloži sekuro in trdo sede k mizi. «To ni res! Še nikdar nisem govoril z njo, in Mina tudi ne ve, da jo imam rad. To vam povem le, ker ste tako sitni in tako tiščite vame!»

«Oho, to je pa tem bolje. Vsaj ne bo treba nobenih izgovorov. Vzel boš pa Brdnikovo Jero! Ta je zate in za našo hišo. Tako hoče grunt, le verjemi! Z Brdnikom sem že govoril. Deset tisoč ji bo dal. Pa takoj dal, fant, ali veš, kaj se pravi to? Dva tisoč izplačaš meni, dva sestri Meti, šest jih pa ostane tebi, premisli malo...!»

«Vse je lepo oče, ampak Jera... Prav taka je, kakor kak možakar!»

«Močna je in utrjena. In pridna tudi. Navajena je hribov in bo za nas kakor nalašč. Otroci bodo korenjaki in vesel jih boš na starost, ko boš gledal, kako delajo namesto tebe!»

«Toda oče, Jera je — grda. Nikdar je ne bom mogel imeti rad!»

«Ha, hal Tista pest kože na obrazu — naj bo taka ali taka, saj je vseeno. To te ne bo motilo toliko, kakor tisto, če bi imel prazen žep in bi stokal v dolgovih. Pa — da je ne boš imel rad, praviš? To so same otročarije, veš! Se je boš že navadil in potem bo vse prav, le verjemi!»

Po tem originalnem pouku vzame stari pipo iz brezzobih čeljusti in strese pepel na tla. Groga se se pa godrnja dvigne in gre iz hiše tja proti hlevu.

*

Nekaj tednov pozneje je ženin Groga ubiral pot po dolini. Bil je v oddaljenem mestu, nakupil to in ono, uredil tu in tam, kjer in kakor je potreba, če se človek ženi. Končno je opravil vse, a se tudi tako zakesnil, da je bila že trda noč, ko je bil še v dolini.

Groga v svoji notranjosti ni bil tako razpoložen, kakor se spodobi za ženina. Nekaj težkega ga je tiščalo k tlom. Za Jero se nikakor ni mogel ogreti. A vendar je privolil v zakon z njo. I — kaj pa je hotel! Če bi se uprl očetu, bi mu ta lahko nagajal pri izplačilih in drugod ter ga zbadal ob vsaki priliki. Seveda... lepo bi bilo, ko bi Mina... A kaj, zdaj je greh misliti na to!

Pot ga je vodila skozi Dutovelje. Sredi vasi je postal in se zazrl v mogočno lipo, ob kateri je slonela lesena klop. Noge so mu klecale od trudnosti, a klopica je bila tako vabljiva! «Samo nekaj trenutkov», si je dejal in že je sedel ter se naslonil s hrptom na ogromno deblo stoletnega drevesa.

Vkljub temni noči je opazil obrise Ježarjeve hiše in spet je stopila predenj — Mina.

«... Bog ve, kaj počne zdaj...? Gotovo že spi, kajpada. Nič ne ve, da sem tu, nič ne ve in nikoli ne bo vedela, da sem jo imel rad. Kdo neki jo bo dobil...? Gotovo tak, ki ima manj ko jaz, ki...»
 «Oho, slepar, ali te imava!» je zdajci zarjulo za Grogovim hrbtom, in že sta dva ponočnjaka navalila nanj.

Grogo je ta nepričakovani napad nekoliko zmedel. A le za hip, kajti v naslednjem trenutku se je že dvignil in tako silovito zamahnil z rokami, da sta se oba napadalca zvalila po tleh.

V tem je pa, kakor bi bil zrasel iz tal, že priskočil tretji.

«Kaj je, kaj je?» je vpraševal v eni sapi in se oziral zdaj v Grogo, zdaj na ona dva, ki sta vsa v strahu še vedno čepela na tleh.

«Nisem nikak slepar, samo počival sem», je zavpil Grogo v sveti jezi.

«Ti si, Grogo», se je začudil tretji vasovalec. Nato se je obrnil k onima na tleh in obraz se mu je razlezel v smeh:

«Ha, ha, ha, ali sta jo izkupila, ali sta jo! Grogo da bi vasoval in oglaril, Groga, ki je ženin...!»

Na svoja ušesa sem slišal v nedeljo v cerkvi njegov oklic. Ha, ha, ha! Groga, le kar mirno pojdi domov, le!»

Ta zadnji stavek je bil pa nepotreben, kajti Grogo je že požrla črna noč...

Prihodnji ponedeljek se je Groga v tih zagorski cerkvi, ne daleč od doma, poročil z Jero. Vse se je izvršilo brez svatov, brez godbe in brez tistega hrupa, ki je po nekaterih podeželskih krajih še vedno v navadi.

Ko sta novoporočenca korakala proti domu, je bilo obema tesno pri srcu in kar nista mogla do besede. Že skoraj pred hišo se je Groga napol obrnil proti svoji ženi in zapičil pogled v njen nos. In tedaj se je nehote domislil na sad tistega hrušvega drevesa tam za hlevom, ki mu pravijo «teпка», in nekaj mrzlega mu je zapolzelo po sem telesu. Nato je stresel z glavo tako močno, da so se kuštravi lasje usuli izpod klobuka, ter se natihoma vdal v svojo usodo:

«Morda bo pa še vse dobro. Saj tako hoče grunt...!»

Maša Slavčeva:

Med vožnjo

Ma pokrajini je ležala kakor lena žival poletna vročina. Zemlja, vsa trudna, z nevidno pošastjo na tilniku, je medlela. Vse je bilo težko in leno: potniki v vlakih, ki so komaj sopli, oznojeni, sajasti vlakovodja in kurjači. Vlak je vozil s pospešeno hitrostjo, da bi popravil zamudo, a niti od tega nastajajoči veter, ki je pihljal skozi odprta okna, ni mogel ohladiti razpaljenega zraka.

Na postaji, mimo katere bi moral privoziti vlak, sta v tišini čakalnice sedela dva potnika: gospodična v preprosti, a dragi popotni obleki, z majhnim ročnim kovčgom, in mlad mož z aktovko in veliko, za njegovo zunanost skoraj prefino prtljago.

Zdolgočaseno sta prisluhnila oba, ko je zabrnal telefonski zvonec, in se v pričakovanju vlaka ozrla po prtljagi. Skozi odprto okence sta čula telefonski pogovor načelnika postaje, ki so ga obvestili o enourni zamudi vlaka.

Gospodična je nevoljno vzkliknila in njena nožica je skoraj preveč odločno stopila na zamazano tla ter izdala nekoliko nebrzdano nrav. Mlad mož se je ozrl nanjo, potem pa je stopil do okenca in vprašal, ali je res, da ima vlak zamudo. Tudi on je nevoljno zamrmral in pobral svojo prtljago, sledeč gospodični, ki je pravkar stopila na cesto. Ozrla se je po prahu, dvigajočem se ob najmanjšem vetriču, ki je bil soparen, kakor da prihaja iz peči, in se namenila preko ceste v gostilno.

Popolnoma naravno je bilo, da sta sopotnika skoraj nevede izpregovorila nekaj besed, dajajoč si duška nad zamudo vlaka, in skupaj prekoračila stopnice, vodeče v gostilno.

Dekle je zavilo v «posebno sobo», ne da bi se ozrlo na mladega moža, ki je že napravil nekaj korakov v «hišo», potem pa je, videč, kam gre ona, odšel za njo.

Gospodična si je izbrala prostor za okroglo mizo, in ker ga ni povabila, naj prisede, je sedel mladi mož k sosednji mizi. Krčmarica, šepajoča na desni nogi, se je prizibala in postregla.

V gostilni je bil prijeten hlad in somrak. Okna so bila zavešana s temnimi zastori. Z dvorišča se je oglašalo kokodakanje kokoši, nihalo na steni pa je nihalo počasi, kakor bi se pri slehernem gibu premišljalo, ali naj se ustavi ali ne. Sekunda za sekundo je postajala daljša. Muhe so se z neumornim brenčanjem zaletavale v okna.

Gost je plaho začel pogovor. Dekle ga je nekoliko zviška premerilo in začudeno dvignilo obrvi nad njegovo smelostjo. On je utihnil v zmedo, zavedajoč se, da je neroden v govorici in vedenju. Ona se je dolgočasila. Bila je nestrpna, jezna nase, na ves svet.

Kako neumno od nje, da ni sprejela ponudbe znanca, naj se z njim v njegovem avtomobilu odpelje s počitnic domov, v mesto. A ona ni hotela. Presedalo ji je njegovo laskanje. Zdaj ji je bilo žal. Namesto da sedi v nemogoči kmečki gostilni, ob gorkem pivu, bi lahko brzela v odprtem avtu preko dolenskih gričev. In ta vsiljivi sopotnik! Zdaj se mu hoče razgovora in ona naj ga zabava! Kako smešen je!

Obleka, kupljena v trgovini, se ne prilega njegovi okorni postavi, hlače ima kakor harmoniko, okovane čevlje in kričečo kravato iz umetne svile. Kako velike roke ima! Gotovo je mesar. Toda ne! Za to ima premehko lice. Kako lepe plave lase ima! Le škoda, da mu štrle kakor ježeve bodice

na vse strani. In kako modre oči! Le malo preveč izbuljene, sicer pa prijazne. Kakor dober, velik medved je, okoren in boječ, da bi ne storil nikomur nič žalega. In kako je zardel, ko je videl, da ga gospodična motri. Med prsti suče kozarec in ogleduje solnčni žarek, ki se je kakor zlata zagozda vsilil v rujno vino. «Zabavno bo kljub temu, če pokramljam z njim», si misli dekleta in se bodrilno nasmehne sosedu, ki opogumljen prične razgovor. «Ali prihajate s počitnic, gospodična?»

«Da», mu odgovori redkobesedno in se zabava nad njegovo zadrego, ko zaman išče nadaljevanja. Da mu je všeč, je ugenila. «Ali imate sorodnike tam, odkoder prihajate?» «Da, tri tedne sem bila pri njih, odpočiti sem se hotela.» In zopet ugane, da bi silno rad zvedel, odkod prihaja in kaj je, a zabava se s tem, da neče razumeti njegovega skritega vprašanja in se zavija v skrivnostno temo. Okrene razgovor na to in ono, kmalu kramljata kakor stara znanca. Čim pogumnejši postaja on, tem bolj boječo in preprosto se dela ona. Rad bi se izkazal kavalirja, in ko jo naposled nekoliko v zadregi povpraša, ali sme prisesti k njeni mizi in ali ji sme ponuditi malo prigrizka, se skoraj spozabi in mu hoče odreči, a svojstvenost situacije jo zapelje, da sramežljivo odgovori: «Prosim!» Tudi on je opazil oblaček nevolje, ki je preletel njeno lice ob ponudbi, in zdaj zasijejo njegove modre oči s tako toplim sijajem, da ji ni žal.

Sama nista vedela, kdaj jima je minil čas, in ko sta začula žvižg bližajočega se vlaka, sta pograbila prtljago in zasopljena in smejoča se pritekla zadnji trenutek v vlak.

Šla sta skozi zasedene kupeje. «Ne tu!» je dejal in se ni ustavil, dokler ni našel praznega kupeja. Za hipec ga je pogledala, preden je vstopila. Njegov pogled je bil poln deške iskrene prošnje: «Ne bodite hudi, ampak tako radi bi bil sam z vami!»

Ko se je udobno namestila ob oknu, je tekel pogovor naprej. Pričel ji je pripovedovati o sebi. «Trgovski potnik sem,» je dejal malo v zadregi, «in se vozim v majhne kraje in vasi.»

«Ne bi vam tega prisodila», je odgovorila in mislila pri tem, da najbrže slabo opravlja svoje posle, kakor je neokreten, počasen.

«Gotovo se vam zdim kaj malo pripraven za to,» je ugenil njene misli, «toda kljub temu imam srečo. Moj šef me ima rad in pravi, da imajo kmetje v take ljudi, take — no, domače korenine,» je zakašljal in zardel, «več zaupanja kakor pa v jezične in načičkane potnike. Dobro me plačuje in zadovoljen sem. Nekaj sem si že prihranil. Nič mi ne manjka — samo —» zasmejal se je in obmolknil.

«No kaj: samo —?» je vprašala zvedavo, dobro vedoča, kaj misli. Zopet je v zadregi zakašljal in smeje se dejal: «No — ženica mi manjka, potem bi bil zadovoljen. Pa upam, da jo kmalu dobim.» «Jo imate že izbrano?» je dejala, a pri tem jo je obšel občutek nekake užaljenosti — torej ji vendar iz drugih vzrokov pripoveduje o sebi. «Nak,

veste, nisem preveč korajžen, kar se tiče deklet, in pa vsake tudi ne maram... Ali imate vi že zaročenca?» — «Ne», je odgovorila. «Hm, čedni ste, kako pa to?» — «Zakaj pa vi še nimate zaročenke?» se je smejala, da bi zadušila tišino, ki se je nekam gostila okrog njiju. «Samosvoj sem in ne hodim rad v družbo.» «Vidite — prav tako kakor jaz. Jaz tudi nimam družbe.» — «Kje, kje pa ste v službi, da nimate družbe?» — «Jaz? O — hm — pri — pri nekem advokatu — za tipkarico sem», se je nanagloma zlagala, sama ni vedela, čemu. — «Kdaj pa morate zopet nastopiti službo?» Sram jo je bilo, ko je pomislila, da obstoji vsa njena «služba» v tem, da hodi z zabave na zabavo, dela obiske, goji sport in da je čim očarljivejša, dokler ne najde nekoga, ki bo njej po srcu, če Bog da, in papanu zet po volji, da bo vodil in množil bogastvo. «S — prvim — prvim septembrom — poteče moj dopust», je komaj opazno zajecljala. «Vedel sem, da niste prodajalka ali kaj takega, že na obleki sem opazil, da morate imeti boljšo službo», je strokovnjaško ugotovil. Prekinil ga je njen smeh, ki je zvenel nekam sproščeno, nanjo pa je leglo nekaj kakor nekakšna megla. Njena domišljija je zaplavala v njej malo znano življenje in stkala okoli nje plašč stenotipistke. «Da, moj šef se tudi vrne zdaj z dopusta.» — «Gotovo je lep in mlad...» ji je segel v besedo in se z napeto pozornostjo ozrl vanjo. «Ne, ne! Nasprotno — star, siten gospod!» mu je hitela zagotavljati in ni prav vedela, zakaj ji je bilo toliko na tem, da ga uveri. «Ne veste, kako je včasih siten in koliko mi nameče dela, toda,» je globoko vzdihnila, «takšno je pač življenje. Vesela moram biti, da imam službico in Bog ve, ali se mi kmalu ne zgodi kakor marsikateri drugi, da bom na cesti, brez nje, in kaj potem?» S sočuvstvom jo je gledal in tako lep in dober nasmeh mu je igral okoli ust in v očeh. Ona pa mu je pripovedovala o namišljenih pravdah, o klientih, o advokatu gospe in njenem psu, o sodnijskih rokih itd. itd. Tako je lagala, da je sama sebi verjela. Tudi on ji je pripovedoval o svojih potovanjih in jo vprašal, ali pride med letom tudi kaj v druge kraje. Dejala je, da ne, da je njena plača premajhna in da sama ne gre, družbe pa da nima... Malo v zadregi jo je povabil: «Prihodnjo soboto se bom peljal v Toplice in — ko bi smel — silno rad bi, da bi se peljali z menoj in bili moj gost.» — «Preveč imam dela, ne vem, ali bo mogoče...» se je izgovarjala. «No, pa v nedeljo zjutraj, čakal vas bom v Toplicah na kolodvoru. Lepo bo, balincat pojdemo, če znate, ali pa na kak izlet v bližino.» Balincanja ni mogla trpeti, studile so se ji prašne kroglice, ob katerih si je pri prvem poizkusu zlomila svoje rožnate nohte. «No — pa pridem!» Natanko se je dogovorila z njim vse podrobnosti. «Morda pa vendarle najdem ženo in vi moža!» ji je dejal ob slovesu nekoliko izbegano in ji stisnil roko. «Na svidenjel» se je nasmehnila in dobro vedela, da jo bo čakal zaman.

Ko je izginil v gruči potnikov, se je zleknila v blazine avtotaksija in se smejala — smejala — kako zabavna pot!

*

Minilo je nekaj tednov in že davno je pozabila na zabavno vožnjo.

Slučaj je nanese, da je bila z veliko družbo na izletu z avtom. V nekem majhnem kraju so izstopili. Obkrožena od častilcev je zagledala nekaj korakov vstran na cesti sopotnika, nosečega svojo prtljago. Za trenutek so se srečale njune oči, pogledi so se spoznali. Njo je oblila rdečica sramu zaradi laži in šal, ki si jih je bila dovolila na-

sproti temu odkritemu, preprostemu človeku. Njegova roka, segajoča po klobuku, se je ustavila sredi giba, njegov nemi pogled jo je vprašal brez žalosti in zaničevanja, preprosto, človeško: «Zakaj si to storila?» In ne da bi jo pozdravil, je šel svojo pot...

In tisti hip jo je zgrabilo, da bi ušla iz kroga teh načičkanih puhloglavcev-laskačev, lovečih njeno doto, da bi dotekla onega tam na cesti in ga prosila: Vzemi me s seboj...

A ostala je.

Tako daleč je že bil... In cesta tako kamnita...

Boris Rihteršič:

Gobavec

Sam daleč za morjem je živel deček. San-šen so mu rekli — «gobavčev sin». Njegov oče je bil zaznamovan od smrti. Ko je v cesarjevi službi branil dom, ko je v viharju na čelu svojih vojakov zasedal uporna mesta, se ga je lotila strašna bolezen, gobavost. Dolgo jo je skrival. Potem je udarila na dan. Razjedla mu je roko, ki je prej vihtela orožje, da je omahnila. In pognali so ga stran od ljudi. V puščavo je moral iti, da je tam umrl. In nihče ni smel iti z njim. Ne žena, ne sin, ki bi bil moral postati njegov naslednik. Nihče. Zakaj ljudje, ki so gobavi, niso več ljudje. Smrti so zapisani in živ človek jih ne sme več videti.

Tako sta ostala mati in sin sama. In drugi so se ogibali njunega doma. Kadar sta šla po cesti, so se jima umikali. In vsi so šepetali: «Gobavčeva žena... Gobavčev sin...»

Toda mati in sin se zanje nista menila. Sama sta srečno živela, kaj ju je brigal svet?

Ko je nekega dne mati oblačila San-šena, pa je prestrašeno kriknila in kri se ji je zledenila v žilah. Na sinovi roki je opazila majhno rano. Majhna, neznatna je bila, toda mati se je spomnila, da je imel oče prav take rane. Nikoli se niso hotele zaceliti, kakorkoli jih je poskušal zdraviti. In čedalje večje so postajale, strašnejše, gnusne.

In čez nekaj dni je opazila drugo tako rano. In zanesljivo je vedela: njen sin je gobav, kakor je bil gobav njen mož, njegov oče.

Skrb ji je stisnila srce. Za gobavce ni zdravila. Izobčeni so. Stran od ljudi jih poženejo, da tam umro. Njen sin pa je tako dober in nežen. Že sama samota bi ga umorila, preden bi ga strla bolezen.

Zato ga je skrila pred ljudmi. Zaklenila ga je v izbico pod streho, kjer se je videl pod stropom samo košček sinjega neba in veje akantovega drevesa, kadar jih je zmajal veter, da so se za-

zibale in oplazile okno. Tja mu je nosila jed in se z njim igrala.

Toda bolezen je postajala čedalje hujša. Desno otrokovo roko je že razjedla; prst za prstom je odpadel. Izkazila mu je obraz, da je bil ena sama velika rana.

Tako so minuli meseci. Mati je trpela. Ljudje, ki so jo poznali, so jo izpraševali, kje je njen sin. Rekla jim je, da ga je poslala k sorodnikom na deželo. Kmalu se je začela sama bati, da se ne bi boleznimi nalezla. Vsak dan manj časa se je mudila pri sinu. Kmalu mu je samo še jed prinašala. Plašno mu je položila skledico v sobo, vzela nato prazno in za njim zaklenila vrata.

«Mati!» je klical, toda ni ga čula. Ni ga hotela čuti, ker je bil tudi njegov glas hripav, bolan.

Sam je bil v svoji izbici. Sam z igračkami, ki so bile že vse gnusno umazane od njegovih ran. In niti v roke jih ni mogel več vzeti, ker rok ni bilo več. Samo komolci so še ostali, vsi gnojni, drugo pa je odpadlo in segnilo.

Gori nad njim pa je bilo okno. Svetlo okno in kos neba na njem. Kos svetlega, sinjega neba. In kadar je veter zamajal veje akantovega drevesa, so zeleni listi oplazili to okno, kakor bi prihajal spomin iz prirode.

Topo je strmela San-šen v ta kos neba. In v veje akantovega drevesa. In od nekod je veter nosil glasove, otroške klice in vriske.

Sprva se zanje ni zmenil. Tako malo je hodil z drugimi otroki. Zmeraj so se ga ogibali. Gobavčev sin je bil in mati ga tudi v njih družbo ni pustila.

Toda glasovi so postajali čedalje glasnejši in čedalje glasneje so odmevali v njem. Kajti tam spodaj je bilo otroško igrišče in pomlad je že prišla, ko se vsi otroci zbirajo in kriče.

«Mati,» je dejal nekoč, ko mu je prinesla jedi, «mati, zakaj me ne pustite med druge otroke, da bi se z njimi igral?»

Vzdrhtela je, postala kakor prikovana in nekaj ji je udarilo v srce, da je vzdrhtela. Potem pa je zaloputnila vrata in zbežala po stopnicah. Zamašila si je ušesa, da ne bi čula otrokovih besed.

Ko mu je zvečer spet prinesla jed, ga je dobila v kotu. Molčal je in strmela v okno, kjer je ugašal dan. Spodaj pa so še zmeraj kričali otroci.

Nekega dne je videla, da se je že tudi otrokovih nog lotila bolezen. Vedela je, — samo še nekaj

tednov, morda mesec ali dva, in vsega bo konec, kakor je bilo pri njenem možu, otrokovem očetu.

Trpela je, toda želela je, da pride ta konec. Zaradi nje in zaradi bolnega otroka.

In res je prišel, še preden ga je pričakovala...

Vsak dan višje je prihajalo solnce, vsak dan glasnejše je bilo kričanje, ki je prihajalo skozi majhno postrešno okence v izbico, kjer je trpel San-šen. In vsak dan je bilo večje dečkovno hrepenenje, da bi šel tja dol na igrišče med otroke.

Toda vrata so bila zaprta in rok ni bilo več, da bi se uprle vanja in jih podrla. In tudi če bi roke še bile, kje bi pobrale toliko moči, da bi strle zapahe. Kje?

«Mati!» je prosil otrok, stokal, kričal.

Toda mati ni izpregovorila besedice. Komaj da je še videl njeno roko, ki je segla skozi priprta vrata, vzela staro skodelico in postavila na prag novo.

«Mati... mati...» je prosil otrok.

In le njegov lastni glas mu je prinašal nazaj odmev. In zmedene materine korake s stopnic.

Nekega dne je vstal iz kota, zastokal in se pognal k vratom. Sredi izbice pa je omahnil in padel. Takrat je mati spet pobegnila stran. Toda vrata so ostala priprta. Potem jih je veter za- treščil, da so se zaprla.

Pobral se je. Pogledal je okoli sebe. Oči so mu bile že kalne. Le sence so še videle. In jasno nebo v oknu. Košček solnca, ki se je igral na steni.

Noge ga niso hotele držati. S komolcem se je oprl ob zid, da ni padel, in splazil se je k vratom.

S težavo jih je odprl. Naslonil se je nanja in pritisnil s hrbtom ob kljuko. Vdala se je in toliko da ni padel po stopnicah navzdol.

Na stopnišču je bilo temno. Sedel je na zgornjo stopnico in se potem pomikal čedalje niže.

Vse ga je bolelo. Vse je siliло k tlom. Grizel se je v ustnice, da ni kričal od bolečin.

Matere ni srečal. Bog ve kam je šla, kje se je skrila v kot in se razjokala.

Zdaj je bil v veži. Dolga je ta veža in na koncu vsa svetla. Tam je ulica. Tam so ljudje, otroci, ki jih je toliko videl takrat, ko je še z mamico hodil po mestu. Tam je solnce, brez sten, brez oken, brez vej akantovega drevesa.

Zdaj že vidi te ljudi. Mimo hite. Nihče se ne ozre v vežo, tja, kjer stoji on, gobavčev sin, ki je sam gobavec.

Otroci so med njimi. K njim pojde. Igral se bo z njimi. Tam za hišo je igrišče. Vsak dan je poslušal njihovo kričanje, njihove igre.

Vrata so odprta.

In tam zunaj so ljudje...

Opotekel se je na cesto.

Ostarela žena, ki ga je prva zagledala, je prestrašeno kriknila in zbežala stran. Začudeno jo je pogledal. Ni vedel, kaj njen krik pomeni. Potem je odšepal dalje, tja, kjer je igrišče.

Čul je krik otrok.

«Gobavec! Gobavec!» vpijejo ljudje na cesti.

«Gobavec! Gobavec!»

Toda San-šen jih ne sliši. Tam zadaj za hišo je igrišče. Tja pojde k otrokom, da se bo z njimi igral...

Nekdo mu hoče zastaviti pot. Palico ima v roki in maha z njo proti njemu. Udarec ga je zadel čez ramo. Zbolelo ga je, toda planil je naprej in se skoraj zaletel s komolci v napadalca, ki je preplašen zbežal.

Otroci so na igrišču. Tekajo sem in tja. Sami beli otroci. Gosposki, tuji. Kolikokrat mu je mati rekla, da so zlobni. Pa zdaj pojde vendar k njim, da se bo z njimi igral. Na gladki travi in belem pesku.

Da, z njimi se bo igral. Tam je bela deklica, ki ima žogo v roki. Veliko žogo. Meče jo v zrak in jo potem lovi.

«Ho-oj!» zakliče San-šen, kakor je klical nekoč.

«Ho-oj!»

Nekaj otrok se ozre. Sredi igre obstanejo. Vidijo ga. Roke, ki so jim ostali le še komolci, nagnit, izkažen obraz, glavo brez las, raztrgano, umazano obleko in krvave noge.

«Ho-oj!»

Nekaj prestrašenih krikov. Otroci se razbeže na vse strani. Igre je konec. Iz oken sosednih hiš se pokažejo obrazi. Čudni, mračni, spačeni obrazi. Nekaj vpijejo.

Otrok ni več nikjer. Samo mala, bela deklica z žogo je še ostala na igrišču. Zagledala ga je. Strmi vanj in žogo stiska k sebi. Veliko, rdečo žogo z belimi pikami.

«Ho-oj! Zaženi mi žogo! Igrala se boval» ji zakliče San-šen in razprostire roke — dva krvava komolca.

Deklica strmi vanj in stiska žogo k sebi.

«Ho-oj! Zaženi mi jo! Igrala se boval» kliče San-šen in ji hiti naproti.

Kakor prikovana stoji deklica. Potem krikne.

«Ali nočeš? Tak zaženi jo že... Daj, da ti pokažem, kako!»

Že je pri njej. Že izteza roko po žogi, tisti veliki rdeči žogi z belimi pikami.

Z oken še zmeraj kriče ljudje. Skozi vrata prihajajo. Pred njimi hiti častnik, z zlatimi našivi, ki se svetijo v solncu.

«Oče!» zakliče tedaj dekletce in odskoči.

Oče prihaja. K njemu se bo zatekla. Strah ji je prikoval noge.

«Oče!»

Pohabljeni gobavec jo gleda. Zdaj se je obrnila in stekla nazaj, proti očetu, ki ji hiti naproti. Žogo stiska k sebi. Veliko rdečo žogo z belimi pikami.

San-šen pa skoči za njo. Če se noče z njim igrati, ji bo vzel žogo in se igral sam.

«Daj mi žogo!»

Dekletce kriči. Pri očetu je že. K njemu se stiska. In žogo ima v roki.

«Sem jo daj!»

Skoči k njej, da bi ji jo iztrgal. Tedaj pa se mu je posvetilo pred očmi in v glavi je začutil strašno bolečino. Nato je omahnil in vse mu je izginilo v temi.

Zraven pa je stal častnik, dekletov oče, in iz revolverja, ki ga je držal v roki, se je še kadilo.

Tak je bil konec San-šena, ubogega gobavca.

Kapelica

Moj oče je imel god. Doma je bilo vse polno gostov. Poslali so po mene v otroški vrtec, toda prav tisti dan me niso dobili v razredu, ki je bil poln igrač. In že dve uri je minilo, kar bi se bil moral vrniti.

Zato je bilo pri pojedini vse narobe. Moje tri starejše sestre so poslali po vseh ulicah. Zastonj so izpraševale po meni moje tovariše, ki sem se zmeraj z njimi igral.

Naposled so me dobile v stanovanju nekih siromašnih ljudi. Stanovanje je bilo nekoč kapelica in živosinje prepleškano. V eni izmed sten je bila zgoraj koničasta vdolbina, kjer je moral nekoč stati kip kakšnega svetnika.

Tja, v tisto vdolbino so me posadili ljudje, ki so — kakor pri nas doma — prav takrat jedli. In od svojega več kakor bornega kosila so mi dali.

Ko so me sestre dobile, sem imel na vilicah velik vroč krompir in ga pihal.

Zelo sem jokal, ko so me potegnile iz vdolbine in sem moral iti z njimi domov, k obilnemu kosilu.

Prazna kapelica med preprostimi ljudmi. Prostor za pesnika, prostor za otroka.

Grbavi angel

Moja mati, ki je bila sirota brez staršev, je rasla v tuji hiši in ostala tam do osemindvajsetega leta, ko se je poročila.

Nam otrokom ni nikoli pripovedovala pravljic. Ali pa samo tisto, ki je bila v njej tako živa, da o ničemer drugem ni mogla govoriti: pravljico o dobri hiši, kjer so jo vzeli za svojo. Vsi ljudje iz te hiše, krušni starši, krušne sestre, so zaživeli v nas otrocih in živeli v nas dalje. Zlasti krušna sestra, ki je bila prav toliko stara

kakor moja mati in ki je hodila zmeraj z njo in z njo spala v isti postelji. Ta blaga duša je postala v naših srcih živ angel. Če smo sanjali o angelih, so imeli obrazne črte te krušne sestre, čeprav je nismo še nikoli videli, zakaj naše mesto je raslo še hitreje kakor ljudje. Hiš je bilo zmeraj več, ceste so bile zmeraj širše in dnevi še za šolo in igranje niso bili dovolj dolgi.

Nekoč pa smo vendar videli to najljubšo materino krušno sestro.

Poleti smo se peljali na kmete. Iz vlaka smo gledali gore in doline, naša mati pa je bila po svoji navadi slepa še za sopotnike v našem oddelku.

«Glejte, glejte!» je nenadno vzkliknila, ko smo se ustavili na zadnji postaji. Hitro je skočila po stopnicah vagona, — kdo bi ubogi mučenici prisodil toliko moči in spretnosti! — in že je objemala žensko, od katere smo videli od strani samo kos krila, zakaj vse drugo je zakrivala naša mati, ki je bila sicer majhna, a vendar še večja kakor ženska, ki jo je stiskala k sebi, kakor bi jo hotela obvarovati, da bi ne padla.

Potem jo je privedla k nam in nam rekla: «To je moja krušna sestra!»

Dal sem ji roko in videl sem bled, košččen obraz z zagrenjenim izrazom in velikimi očmi, kakor jih imajo vsi pohabljeni. In res sem opazil, da je imela s čipkastim ovratnikom pokrito precejšnje grbo.

O tem nam mati ni nikoli rekla niti besedice. Ali je to grbo pozabila? Ali je ni nikoli opazila?

Moje razočaranje je bilo nepopisno.

Pogledal sem mater v obraz. Prav za prav je bil ta pogled očitek, da me je tako ogoljufala...

Toda tedaj sem videl, da se njen obraz iskri v sreči in da ji lica rde.

Molčal sem. Spoznal sem, da grba ni grba, če ima človek prave oči.

Ivan Vuk-Starogorski:

Pomlad

Kruh z modrim sirovim maslom

Prosto po Langford Reedovi pravljici napisano.

Bilo je to davno, tako davno, kakor so sploh bili davni tisti časi, ko so se še lahko godile pravljice. In godilo se je to v eni iz številnih dežel turkestarskih, v starodavnem mestu Samarkandu. Cvetel je urjuk, ki mu mi pravimo marelica, tisti drobni, sladki, ki se ves razteče v ustih. Vsa pokrajina je bila kakor z mladim snegom posuta, na katerem so se lomili žarki jutrnjega sonca in blesteli v lahno rožnati barvi. Zakaj pomlad je obiskala Turkestan.

Tisti čas je živela v Samarkandu princesa Ak Supurgi, imenovana Beli venec. Še sonce se je obradovalo, ko jo je obsijalo, takšna je bila njena lepota.

Ko je dorasla v svoja dekliška leta, so se jeli oglašati snubci iz vseh dežel velikega Turkestarana in še preko mej tja v Kirgizostanu in se ji klanjali. Zakaj žar njenih modrih oči je bil kakor modrina neba, kadar sonce vzhaja.

Očka, kralj, ji je rekel:

«Glej, zrasla si in priroda te kliče, da osrečiš junaka, bodisi iz dežel, ki so v Turkestaranu, bodisi iz dežel, ki so v Kirgizostanu, bodisi iz dežel katerihkoli, kjer prebivajo junaki in se ti klanjajo.»

Ak Supurgi, princesa, imenovana Beli venec, pa je odgovorila:

«Ne bom se možila, očka. Če pa zahteva korist dežele, da se moram poročiti, bom vzela tistega za moža, ki mi bo znal prinesiti kruha z modrim sirovim maslom — s tako modrim, kakor so moje oči.»

Kralj je pogledal hčerko in začudenje je bilo v njegovih očeh, ko je rekel:

«Z modrim sirovim maslom? Nikoli še nisem slišal, da se dobi kje modro sirovo maslo. Vendar,» je rekel po kratkem premisleku, «mladost se rada norčuje in zahteva nemogoče stvari. Če je tvoja sreča odvisna od modrega sirovega masla, ne ugovarjam.»

Potem je šel in ukazal, da se razglasi po vsem velikem Turkestaranu in še preko njegovih mej, da princesa Ak Supurgi, imenovana Beli venec, vzame za svojega moža junaka, ki ji prinese kruha, namazanega z modrim sirovim maslom ...

Mnogo jih je bilo, ki so prihajali. Prišli so z vzhoda na velblodih, z juga z ladjami, s severa na saneh in z zapada na konjih, zakaj vsi bi radi imeli za ženo Ak Supurgi, imenovano Beli venec. Ali zaman je bil ves trud. Vsaj tako se je zdelo. Prinašali so sicer kruh, namazan je tudi bil z modrim maslom, ali dišal je tako neprijetno, da jim ga je princesa z obžalovanjem pometala v glave. To sicer ni pričalo o njeni dobri vzgoji,

vendar ne smemo pozabiti, da je bilo to davno, davno, ko ljudje še niso bili tako skrbno vzgojeni, kakor so dandanes.

Neki dan, ko se je že zdelo, da ne bo mogoče dobiti kruha z modrim sirovim maslom namazanega, se je pojavil mlad princ iz daljne jutrne dežele. Prijezdil je na samo enem velblodu s samo enim služabnikom, ki mu je pa bil bolj prijatelj kakor služabnik. Na hitri pogled je bil videti zelo prikupljiv, zakaj preprost je bil njegov poklon. Telo pa je bilo visoko in prožno kakor bambus. Črne, globoke oči so se zdele kakor zrcalo, v katerem se zrcali modrost njegovih prednikov.

Predstavil se je kralju in rekel:

«Kinčkintaj Džigit, imenovan Mali dečko, se ti klanja. Slišal sem v svoji deželi tam na Jutrnem, kjer sonce zgodaj vzhaja, tvoj razglas. Zadnji odstavek tvojega razglasa govori:

«Sirovo maslo mora imeti modrina oči princese Ak Supurgi, imenovane Beli venec, ki je moja hčerka.»

Ali dovoliš, da študiram barvo v očeh tvoje hčerke? Zakaj ni skrivnosti, ki bi se ne dala odkriti.»

«Dovolim», je vzkliknila princesa Ak Supurgi, imenovana Beli venec, še preden je mogel kralj odgovoriti. «Koliko časa bi potreboval za ta študij?»

Kinčkintaj Džigit, imenovan Mali dečko, je pogledal s svojimi črnimi očmi princeso v njene modre oči in rekel: «Štirinajst dni bo zadostovalo, o, Ak Supurgi.»

«Dobro», je rekla princesa. «Nečem biti krivična. Prihajaj torej od ponedeljka dalje vsak dan ob pol petih k meni južinat. Ukazala bom, da bo južina posebno dobro pripravljena. Zakaj študij potrebuje krepčila.»

In tako se je zgodilo, da je Kinčkintaj Džigit, imenovan Mali dečko, gledal dva cela tedna v sladke in modre oči princese Ak Supurgi, imenovane Beli venec, in jih študiral. In naj se komurkoli zdi vse to še tako neverjetno: ko je minilo tistih štirinajst dni, ni princ nič več vedel kakor prvi dan svojega študija.

«Ne morem dognati,» je rekel. «ali so oči modre kakor vijolice ali so modre kakor modriž, čeprav sem si tega v svesti, da so tvoje oči najlepše oči na svetu.»

Naša Hermica

Majhne punčke ne morejo biti zmeraj pridne. Danes je bila Hermica poredna na cesti in je morala iti zato zgodaj spat.

Ko je z mamičino pomočjo zmolila večerno molitev, je mamica še rekla: «In potem, dragi Bogec, daj naši Hermici še nov srček...»

«Kajne, mamica, z zlato verižico?» vpraša Hermica.

*

Časih pa zna biti Hermica tudi pridna. Pravkar je pri kosilu začela očenaš, pa jo pokliče mamica v sosedno sobo.

Za trenutek obstane Hermica in si ne ve pomagati. Potem sklene še enkrat roke: «Oprosti, ljubi Bogec, samo za trenutek — takoj se vrnem!»

*

Hermica bi rada od mamice zvedela: «Mamica, povej mi, kako pa je bilo takrat, ko si se z atkom poročila?»

«Oh,» se nasmehne mamica in se zatopi v spomine, «huda nevihta je bila takrat. In sredi nevihte sva se poročila.»

«Zdi se mi, Kinčkintaj Džigit,» je rekla princesa z glasom, v katerem je bilo priznanje, «da si vztrajno študiral. Morda pa misliš, da bi potreboval še kakšen dan ali dva, da se odločiš?»

Kinčkintaj Džigit se je nalahno poklonil in njegove črne, globoke oči so pobožale obraz princese Ak Supurgi.

«Dva dneva bi zadostovala, o, Ak Supurgi,» je rekel princ.

«Dobro», je odgovorila princesa. «Pravična hočem biti. Naj bo še dva dni.» — — —

Ko je napočil dan preizkušnje, je stopil princ Kinčkintaj Džigit pred kralja. Podal mu je kos kruha, okusno in vabljivo namazanega s sirovim maslom.

«Kraljevska visokost,» je rekel in v glasu mu je drhtelo zmagoslavje. «Poglejte in povejte po pravici, ali nisem držal svoje besede?»

«Da, natanko takšna barva je na tem sirovem maslu, kakršno sem želela,» je rekla princesa z nežnim glasom, preden je mogel kralj sploh kaj izpregovoriti.

«Ali... ali...», se je spotikalo kralju na jeziku, ko se je nekoliko opomogel od nepričakovane osuplosti. «To vendar ni modro sirovo maslo, to je čisto navadno, belo sirovo maslo!»

«Motiš se, očka,» se je nežno privila princesa k očetu. «Zagotavljam te, da je modro. In ker je Kinčkintaj Džigit tudi mojih misli, sva tako dva, ki enako misliva, ti si pa sam, kar priča, da je najina prava.»

Stari kralj je objel hčerko Ak Supurgi, imenovano Beli venec, se nasmehnil in rekel:

«Razumem, razumem... sedaj razumem. Ej, mladina... In kljub vsemu je to sirovo maslo vendarle belo. Ali kaj mi mar. Vzemita se, kakor sta se našla, in bodita srečna!»

«To tudi storiva,» je rekla princesa. «Zakaj tisti, ki je videl v mojih očeh samo mene, in ne kraljestva, je znal pričarati moje hrepenenje, našel je skrivnost modrega sirovega masla. In od njega — resnična, očka, je bila tvoja opazka — je bila odvisna moja sreča.»

Hermica nekaj premišljuje.

«Kajne, mamica,» reče Hermica nato, «zato se tako bojiš neviht!»

*

Cirkus je v Ljubljani. Hermica gre seveda gledat zverinjak. Tudi striček gre zraven. Da plača. Drugače pa stric ne sme preveč govoriti, za to poskrbi že teta.

Zdaj stojte pred slonovo kletko. Nekaj časa opazuje Hermica čudno žival. Potem pa se obrne k stričku:

«Ti, striček, zakaj ti pa pravi teta zmeraj slon? Saj mu nisi prav nič podoben.»

*

Mamica je nastavila past za miši, ki radi po svoje gospodarijo v shrambi. Naposled se je lov posrečil. Plen je dober. Dve miši hkrati. Seveda se smuka Hermica neprestano okoli mišnice. Potem pa plane iznenada k mamici.

«Mamica, pomisli, dva mišjaka sta se ujela!»

«Mišjaka?»

«Da — saj sta — gospoda. Oba imata brke!»

„Daj nam danes naš vsakdanji kruh ...“

Raziskave so dognale in izkopine potrjujejo, da je bila že starim poganskim narodom poglavitna hrana ovseni kruh, kislo mleko, sir in usoljeno meso.

In še po toliko sto in sto vekih, po tolikšni obilici novih hranil, ko je življenje veliko bolj razkošno in napredno, je vsa ta stoletja pa vse do dandanašnjih časov ostal glavna človeška hrana dober, tečen črni kruh. Mesila in pekla je ta kruh že od nekdanj zavetnica hiše — gospodinja. In ker so od nekdanj smatrali gospodinjo za dušo hiše, za njenega dobrega duha, so prenesli te nazore tudi na vsa ostala dela njenih rok, in zato se nam zdi, da vidimo v vsakem domačem kruhu, najsi bo koruzen, ržen ali pšeničen, črn ali bel, dušo hiše. Brez kruha ni smela biti nikoli nobena hiša, v kateri je bilo kolikaj reda. In kadar se je kdo iz hiše odpravljal v tuje kraje s trebuhom za kruhom, je vselej ponesel s seboj tudi kos domačega kruha, da bi ga na potu varoval hudobnih duhov pa da bi se mu preveč ne tožilo po domu.

V vseh časih je bil kruh ljudem nekakšna svetinja. Polni upov ponavljamo slednji dan molitev: «Daj nam danes naš vsakdanji kruh...» Zato tudi z nobeno jedjo ne ravnamo s tolikšno spoštljivostjo in pobožnostjo kakor s kruhom. Tako imajo še danes ta dan v mnogih hišah lepo navado, da naredi gospodinja z nožno konico križ čez kruh, preden ga

V Ameriki peče farmerka kruh v podzemeljski peči.

Rimljanka usaja kruh v peč.

načne, in ga blagoslovi z besedami: «Sveti križ božji!» In pri vseh narodih je vse polno izrekov in pregovorov o kruhu: da ga je treba visoko spoštovati, da ga ne smemo po tleh metati ali celo stopati nanj itd. Tudi naš narod spoštuje in ceni kruh, to «božjo gracijo», kakor mu tako lepo pravi, kot pravo svetinjo, in nihče bi ne storil z njim kaj takšnega, kar bi imeli ljudje za greh. Gospodinja strogo gleda na to, kako stoji kruh na mizi, da ne stoji postrani ali pa celo narobe obrnjen na mizi.

Tudi če delajo dandanes po mestih kruh strokovnjaki obrtniki, peki in tvornice, in ga ljudje kupujejo že

narejenega, vendar je ohranil povsod tisto staro spoštovanje in ostal najpotrebnejša človeška hrana. Zato tudi mislimo vselej, kadarkoli govorimo o človeški hrani, najprej na kruh, zato rabijo tudi vsi narodi o njem zelo iste izraze: kadar si boš sam služil kruh, ob kruh me je spravil, kruh mi je odjedel, kadar boš svoj kruh rezal, tuji kruh je grenak, s trebuhom za kruhom itd.

Ciganka mesi kruh.

Urojenci v Afriki mesijo kruh na kamnu.

«Ali bodo vzeli mene?»

KAKO SI POIŠČEM SLUŽBO ?

Kdor je imel kdaj priložnost pregledati kopico prošenj za kakšno službo, se je gotovo čudil, ko je videl, da so vse pisane na enak način, s skoraj istimi izrazi. Nobene individualnosti ni v teh pismih. In če je le ena prošnja pisana tako, da se razlikuje od drugih, je tisti, ki jo je napisal, skoraj lahko prepričan, da bo službo dobil ali pa da bo vsaj v redkem številu tistih, ki bodo upoštevani pri ožjem izbiranju.

Seveda pa prošnje ne smemo pisati tako, kakor bi hoteli podjetnika, ki službo oddaja, prepričati, da je lahko srečen, če dobi nas.

Najvažnejše pri iskanju službe, pa naj jo že iščemo osebno ali pismeno, je to, da oglas, ki službo ponuja, dobro preberemo in se ne potegujemo za službe, ki jih sploh ne moremo doseči. Že iz psihološkega ozira ni dobro, če preveč pogosto prosimo, ker človek pri vsakem neuspehu izgubi nekaj zaupanja vase, čeprav ga je morda že naprej pričakoval. Torej še enkrat: vse natanko preudarite in premislite, da ne doživite preveč razočaranj.

Prošnja mora biti oblikovno dobra in vsebinsko razumljiva. Če išče službo pisarniška moč, je dosti boljše, da navede, kaj vse zna, in da zna to tudi dokazati, kakor pa vsi popisi, iz kakšne dobre družine je. Prodajalka mora povedati, kako velik de-

na vse to ne sme preveč sklicevati. Migljaj, da je prosilec trdno odločen tako dobro delati, da se bo kmalu povzpел višje, ne zgreši skoraj nikoli svojega namena. Seveda pa morajo biti vse take besede tudi resno mišljene in mora dati prosilec pozneje v službi zanje otipljive dokaze. Uradnik, ki že dobro uro pred koncem dela skrivaj pogleduje na uro in je vesel, kadar se za šefom zapro vrata, svojega dela ne opravlja dobro. Kdor ni z delom tudi v duševni zvezi, se ne bo nikoli povzpел kam višje in se ne bo smel čuditi, če bo tudi službo kmalu izgubil.

Kdor se osebno predstavi, mora zlasti paziti, da je lepo oblečen in nevsiljiv. V oblasti mora imeti svoj glas. Mehek glas je čudovit pomoč-

Toliko ponudb dobi delodajalec.

Pošta.

narni promet je dosegla v svoji prejšnji službi v primeri s svojimi tovarišicami. Strojepisica naj omeni, koliko napiše na uro. Poklici, ki zahtevajo le duševno delo, zahtevajo seveda drugačno, posebno ocenjevanje. In že oblika in vsebina prošnje mora biti vsaj delni dokaz za vse, kar je v njej napisano.

Svojih zmožnosti človek ne sme precenjevati, toda tudi preveč skromen ne sme biti. V prošnji mora omeniti vse, kar je važno: svoj rod, svoje dosedanje delo, trenutni položaj in svoje zahtevke, vendar pa se

nik v pogovoru človeka s človekom. Ostro, odsekano, preglasno govorjenje ni nikoli prepričljivo in utegne človeku zapraviti simpatije, ki jih je zbudil s svojim prvim nastopom.

Kako daleč pride v prijateljstvu med delodajalcem in delojemalcem v službi in kaj iz tega nastane, je stvar vsakega posameznika. Le en migljaj bi dali: poizkusite dognati bistvo značaja svojega šefa in njegove posebne mušice ter se po tem ravnajte, pa boste dosegli to, kar boste hoteli.

Sanje moža, ki je prosil za več služb.

Ako bi jaz bil moja žena...

Ako bi jaz bil moja žena...

Oženjeni moški zajdejo med uživanjem svoje zakonske sreče prav pogostokrat v takšen položaj, da se v njih skrivnem, notranjem življenju porode včasih res neverjetne ideje. Samci in ženski svet utegnejo temu morda ugovarjati, češ da to sploh niso nobene ideje. Prav, naj bo tako, pa naj bodo to samo intimne želje oženjenih, ali ves svet mora priznati, da so značilne in kolikor toliko splošne. Mi nimamo znanstvenih dokazov, ki bi vas prepričali o resničnosti teh trditvev, popisali vam pa bomo v kratkih potezah položaj nekoga gospoda, ki so ga okolnosti pripravile do tega, da je dal neki dan duška tej ideji: «Oj, ako bi jaz bil moja žena!» Zdaj vidite tudi vi sami, da je to samo misel ali, kakor pravite, intimna želja. Toda ona je v svojem bistvu tako široka in tako raznovrstna, da človek lahko takoj pogodi še vse polno drugih manjših ali večjih želja, ki so v zvezi s to glavno. Oženjeni moški vedo iz svojega izkustva, da so te želje mogoče in da so, naj reče kdo, kar hoče, prav pogostokrat upravičene. Sicer pa naštejmo nekaj konkretnih primerov iz zakonskega življenja tega

gospoda, ki smo ga bili prej vzeli v misel.

Čisto naravno je, da bo ta gospod po tej prvi misli še nadalje razmišljal v tej smeri. Čisto mirno si poreče: «Ako bi bil moja žena, bi nikoli ne porabil prve priložnosti, da bi udaril po svojem možu in obehal na veliki zvon njegove napake. Nasprotno, prizadeval bi si, da bi spoznal, da ima vsak človek svoje napake, in da te napake niso tako strašne, če si žena prizadeva, da se jim kolikor toliko prilagodi. Mimo tega bi si rekel, ako bi bil moja žena, da jaz nisem noben angel, ki je priletel z neba, in da potemtakem nimam pravice, da to zahtevam od svojega moža.»

To so nekakšne refleksije, ki se pojavijo takoj po oni prvi misli. Ali hkrati z domačimi, zakonskimi situacijami se razmišljanje raztegne tudi na posameznosti, kjer tudi dobi konkretnjšo obliko. Tako se temu gospodu, kadar vstane in se ravna v pisarno, pa sam sede za mizo k zajtrku, sama po sebi vrine misel: «Ako bi bil jaz moja žena, bi vstal prej, preden vstane mož, bi pripravil zajtrk in sedel za mizo, da bi družno pozajtrkovala. S prizanesljivim nasmeškom bi ga pustil, da med jedjo mirno čita jutrnje liste, pa ne samo to, jaz bi mu celo držal liste, da bi moj možiček laže čital. To bi bilo veliko boljše kakor da jih čita v pisarno grede in da na ta način riskira, da ga povozi avtomobil, kar bi bilo zame nekaj strašnega, ker bi si potem morala iskati drugega moža. Kdo ve, kakšen bi bil ta moj drugi mož! Zato bi, ako bi bil jaz moja žena, storil vse, da bi imel moj mož prijetno življenje, ker se toliko trudi, da čim več prinese v hišo. Gledal bi, ako bi bil moja žena, da se kolikor mogoče malo kažem v hiši kot mučenica, ki smatra svoje delo za silo težavno in kateri so ure, ko pripravlja kosilo, obupno dolgočasne. Nasprotno, ako bi bil moja žena, bi znal poiskati

Ako bi bil moja žena, bi takoj prišel in mu prinesel copate, kadar bi se utrujen vrnil iz pisarne.

... bi od vsega srca pomagal svojemu možu, kadar bi izgubil gumb od svoje srajce, in bi mu tako prihranil nepotrebno jezo.

vedno različne reči, ki jih je treba polikati, zakrpati ali pa jim prišiti gumb. Ako bi bil moja žena, bi ravnal s svojim možem kolikor moči ljubeznivo in veselo. Nikoli bi ne napravil kislega obraza, kadar bi me prosil, da mu polikam hlače, a še manj bi se zadržal nanj, kadar bi raztresel pepel iz pepelnika po preprogi.

Bil bi na vse strani vzorna žena, ako bi bil moja žena. Kadar bi moj mož kaj delal ali kadar bi govoril po telefonu, bi ga nikoli ne nadlegoval z raznimi vprašanji in bi se za tisti čas odrekel vsaki nežnosti, ki mi kot dobri ženi pritiče. Sicer bi pa, ako bi bil moja žena, strogo vodil račun o domačih izdatkih. Če moj mož kadri navadne smotke, za katere ne potroši več ko po pet dinarjev na dan, bi se

tudi jaz odrekel dragim svilenim nogavicam, razkošnim oblekam, kremam in pudrom. Vodil bi račun o domačih financah in bi se mi nikoli ne zgodilo, da bi se jezil na svojega moža zato, ker neče z menoj v gledališče, kadar v hiši ni dovolj denarja.

Ako bi bil moja žena, bi si nikoli ne gnal k srcu, kadar bi prišel moj mož utrujen iz pisarne domov in bi sedel v fotelj, tudi ko bi mi ne rekel v pozdrav drugega ko «Dober dan!» V tem trenutku bi niti ne hotel biti preveč ljubezniv, ampak bi pritekel k svojemu možičku, mu prinesel copate in mu sezul, ako bi mi dovolil, čevlje, v katerih se je toliko namučil. Ako bi se vnel prepir med nama, bi gledal, ako bi bil moja žena, da kolikor mogoče hitro izginem iz sobe, ne pa da bi kričal, da bi naju slišali v

... vsako jutro bi pripravil zajtrk in bi lepo držal možu, medtem ko bi zajtrkoval, jutrnje liste, da bi jih laže čital...

Ako bi bil moja žena, bi nikoli ne motil svojega moža, kadar bi kaj delal ali kadar bi govoril po telefonu.

tretje nadstropje. Še nekaj: ako bi bil moja žena, bi si prizadeval, da bi bil vedno lep, ljubeč in eleganten, bolj zaradi njega kakor zaradi drugih ljudi.

Oj, kaj bi jaz vse storil, ako bi bil moja žena! Najin zakon bi bil res prava sreča in midva bi uživala najlepše in največje radosti tega življenja.

Drage čitateljice, kaj porečete na to? Kaj bi bilo, če bi vprašali njegovo ženo, kakšne želje bi ona imela, ako bi bila ona svoj mož?

Kako bi bilo ... ko bi se vse naše želje uresničile?

Že precej dolgo, namreč poldrugo tisočletje je minilo, kar je nekdo rekel, da želje držijo človeka pokoncu. In to utegne biti dejstvo, ki moramo z njim računati.

Ko bi ne smel človek niti želeti, če že ne more živeti — tedaj bi res življenje ne bilo življenja vredno.

Toda mi nismo črnogledi in neumno bi bilo, ko bi začeli zdaj na široko pisati, kako bi bilo, ko bi človek ne imel želja. Želje po sreči so, in zadovoljni moramo biti z njimi. Toda želeli si kaj, se dandanes že vsakdanje sliši. Dosti lepše je, če rečemo, da o čem sanjamo, seveda z odprtimi očmi. In vidite, o tem sanjarenju smo se hoteli z vami pogovoriti. Ali bi ne bilo, prosim vas, lepo, ako bi bile naše sanje vidne? Sicer bi bilo to dokaj nerodna zadeva, a zanimiva bi bila prav zanesljivo.

Vzemimo na primer tistole deklet na drugi strani naše ulice, ki zelo pogosto pomiva okna. Okroglolična je in zdrava v obraz. In neprestano sanja, kako lepo bi bilo, ko bi imela orožnika za moža in nič manj kakor šest otrok. Pa malo bolj okrogla bi še rada postala, ker bi bila šele potem videti res častivredna, ko bi imela vsaj devetdeset kilogramov.

In zdaj pomislite, vi, razvajeni, slabotni meščani, kako prijetno bi bilo iznenada videti sanje tega mladega dekleta v resnici!

Ali ne?

Ali pa vzemimo tale primer: mlad vajenček hiti na kolesu po ulici in je otovorjen s težkimi škatlami. Ves

dan mora tako tekati po mestu. In zvečer zleze pod odejo v kotu gospodarjeve kuhinje in v mislih gleda, kako bo lepo, ko mu bo nekega dne ženketalo v žepu vse polno srebrnikov in bo lahko rekel sedanji gosposdinji, ki ji mora zastoj pometati, nositi vodo, prati in bogve kaj še vse: «Hvala, gospa, zdaj je pa mojega suženjstva konec. Povejte mi, koliko sem vam dolžan, ker pojdem stran.»

Pa tole:

Gospod N. N. bo kmalu postal oče in komaj čaka tistega dne, ko bo prvič začul blagglasno vekanje v zibelki. «Če bo sin,» sanjari, «mu bom takoj kupil sabljo in puško, da bo hraber in dober strelec, konja,

Sanje gospoda, ki bi rad postal oče.

Sanje malega uradnika, ki bi rad postal velik gospod in imel manikirane nohte.

da bo imeniten, žogo, da bo dobro tekal, smučke, da bo dober sportnik.

In zdaj si naredite sliko. Babica drži v rokah majhno, rdeče dekletce in ga pestuje, da bi ne jokalo, ko je na svetu vse tako grdo, oče pa hiti domov in je ves otovorjen s puškami, sabljami, žogami in podobno robo.

Sanje piščanca v jajcu.

Spomnite se kakšnega neznatnega uradnika v zasebni pisarni. O čem sanjari on? Ali sploh sanjari? Seveda! Ko prepisuje naslove že kar na pamet, gleda pred svojimi duševnimi očmi tole sliko bodočnosti: sedi za veliko pisalno mizo in narekuje lepi mladi strojepiski poslovno pismo. Medtem pa mu na drugi strani gladi in striže nohte prav tako lepa in mlada strojepiska.

No, to so prav preproste reči. Toda zdaj pomislite, kakšne morajo biti sanje prav navadnega kokošjega jajca. Tudi kokoške jajce mora sanjati. O tem ne smete dvomiti. Sanja, kako bo postalo nekega dne srčen in hraber petelin z velikim, krvavordečim grebenom. Pravi Don Juan bo in vsakemu drugemu petelinu, ki se mu bo le od daleč upal približati, bo populil vse perje.

Na oglu v slaščičarni sedita pri dveh sosednih mizah gospod in gospodična vsak zase. Ako bi bile njune sanje vidne, bi ju kar naenkrat zagledali, kako sedita drug pri drugem in se držita za roke. In potem bi ju spet srečali na potu v bližnji kino, kjer bi utonila v mraku in sreči.

Tako smo navedli nekaj preprostih primerov, zapletenih pa še ne. In tudi teh je obilo!

Pomislite, kako bi bilo tole:

Mož in žena gresta zvečer v gledališče ali pa kam drugam. In kaj se zgodi? Žena ni nikoli tako srečna, da bi vse trenutne želje svojega moža videla pred seboj kakor kakšno fato morgano. In recite — komu se ne primeri, da se kdaj iznenada ne spomni kakšne svoje mladostne neumnosti, če recimo zagleda v bližini lepo dekle. Kdor ni grešnik, naj prvi zažene kamen! Ženi bi prav gotovo ne bilo prijetno, ko bi kaj takega videla v živih moževih mislih. Prišlo bi do prepira, kar je prav razumljivo. Seveda bi se pa utegnilo zgoditi narobe, da bi mož videl ženi-ne misli in — verjemite mi — menda konec ne bi bil nič drugačen.

Vse naše življenje vodijo sanje in misli, ki se navadno nikoli ne uresničijo, čeprav je to življenje tako trdo in resno. In vsakdo bo moral priznati, da napravijo prav te sanje življenje takšno, da človek lahko živi. V sanjah je upanje; in upanje je človeku zmeraj glavna opora kakor beraču palica. Kakšno bi bilo življenje skromnega pisarčka, ko bi ne imel svojih sanj? In kakšno bi bilo življenje mlade šivilje, ako bi ne bilo sanj, ko se vidi oblečeno v tistih dragocenih svilenih oblekah, ki jih mora delati za druge? In, nazadnje, vzemimo konkretno primer: otroška leta bi bila pusta, mladost bi bila žalostna, ko bi ne mogel otrok sanjariti o prihodnosti in bi mu ne pomagala iz vsakdanjosti želja, da bi bil kdaj velik, srečen in bogat.

Sanje in želje so sladice življenja. In zato je najboljši nasvet, ki vam ga moremo dati: kadar ste žalostni, kadar občutite vso grenkost življenja, sanjajte ali mislite, da bo še vse boljše in lepše!

Istočasne misli o prihodnosti v majhni kavarni.

Uradnice iz Newyorka

Vitke so vse, ozke v bokih in čudovito prikupne. Elegantne so do pretiranosti. Dehte po najfinejših parfumih. Manikirane so in ondulirane. Prav take kakor modne lutke iz kakšne trgovine na newyorški Peti Aveniji. Pametne niso prav posebno, toda pridne kar preveč. Torej vrsta deklet, kakršnih doslej v Evropi še nimamo in si jih vsaj v dandanašnjih razmerah niti misliti ne moremo.

Toda zgrešeno bi bilo, ko bi mislili, da so ameriška dekleta, ki si sama služijo denar in sama skrbе zase, tako imenitna, kakor so videti.

Trdo morajo delati, nič manj kakor njih moški tovariši, in dobijo za to dosti manjšo plačo kakor oni.

Osem ur traja njih normalno delo, toda teh osem ur poznajo v večini newyorških pisarn samo na papirju. V večjih uradih, zlasti v bankah, vidimo še ob desetih zvečer luč in pri mizicah za pisalnimi stroji sede mlada dekleta in neprestano tipkajo po diktatu. Deset, dvajset, trideset pisem drugo za drugim. Ali pa knjižijo, stran za stranjo, kolono za kolono. Dostikrat morajo žrtvovati tudi nedeljo, kar jih stane prijetni weekend. Ko bi se upirale, bi izgubile službo, in to pomeni v sedanjih razmerah lahko večmesečno brezposelnost.

Mnoga mlada dekleta, ki nimajo staršev v Newyorku, žive sama v majhnih sobicah, ki jih morajo same oskrbovati. Sistem opremljenih sob s postrežbo ni priljubljen. Namestu da bi se dekle za kaj takega odločilo, se rajši ukvarja še z gospodinjstvom. In sobice so kaj preproste, a lične. Navadno imajo le vzdano sklopno posteljo, omaro, mizo in dva ali tri stole. Zato s pospravljanjem ni dosti dela. Če ima takšno dekle kaj denarja odveč, si kupi še nekaj blazin in kakšno svetilko s pisanim senčnikom, da ustvari v sobi prijetnejši, bolj domač videz.

Plače Američank, ki so v službah, so za evropske pojme sijajne. Tedensko plačujejo tam povprečno po 2500 dinarjev za dobro pisarniško moč. Vendar pa si dekle od te plače komaj kaj prihrani, kajti znani ameriški «standard» požre navadno vse. Saj smo že omenili elegantnost teh

deklet. Kdor jih sreča v podzemeljski železnici, ko hité na delo ali pa z njega, bi si mislil, da so namenjene najmanj v najimenitnejšo opero. Kožuhovinaste plašče nosijo pozimi tudi že začetnice in obleka mora biti tudi v pisarni zmeraj svilená ali pa muselinasta. K njej so potrebne najboljše nogavice in tudi čevlji ne smejo biti preveč preprosti. Najmodernejši iz kačje kože so komaj dovolj dobri. Jasno je, da se je težavno boriti s temi principi, ki so že tako ukoreninjeni. Dekle, ki bi premalo dajalo na svojo vnanjost, bi ne dobilo službe, in tako se morajo ti «girl» rajši odreči pošteni hrani in dobremu stanovanju, kakor obleki po najnovejši modi.

Kako zelo gledajo v Ameriki na nego vnanjosti, kaže že jasno to, da imajo v velikih newyorških trgovinah posebne «lepotne predstojnike». Ti predstojniki morajo zmeraj gledati na to, da so dekleta, ki strežejo za pultom, lepo oblečena in tudi sicer prikupna. In če pride mlado, še neizkušeno dekle v svojo prvo službo, ji najprej izpremenijo «fasado». Če hoče ali ne, ji obrijejo in zožijo obrvi. Lepotni predstojnik izbere zanjo najprikladnejši puder in ji določi bodočo barvo las. Vse temnolaske postanejo navadno svetlolaske, kajti — gentlemens prefer blondes (gospodje imajo svetlolaske rajši), in angeli imajo svetle lase. Črni lasje pa vzbujajo nezaupanje. Seveda odloči ta predstojnik tudi način pričeske in kraj obleke mlade uradnice.

Dobro pa je, če povemo, da ta pažnja na vnanjost in negovanost ni omejena samo na urad. Ameriška dekleta sploh zelo skrbé za nego svojega telesa. Tudi najpreprostejša tipkarica v Newyorku se zjutraj nikoli ne pozabi okopati. Rajši se odreče zajtrku kakor pa kopeli in negi nohtov.

In ker smo že pri jedi, naj omenimo, da so ameriška dekleta na to stran zelo skromna. Ker jim tako ne ostane dosti denarja, morajo biti kolikor se da skromne. Zjutraj jim zadostuje skodelica kave ali čaja in pogosto še kruha nimajo zraven. Opoldne so zadovoljne s kakšno malenkostjo. Navadno pojedó nekaj obloženih kruhkov in spet kavo ali pa mleko. Šele zvečer si nekaj več privoščijo. Takrat vzamejo meso, juho in nekaj peciva, vsega skupaj pa komaj toliko, da nadomestijo energijo, ki so jo čez dan izrabile, in da se nikakor ne zrede, kajti debela dekleta v Ameriki ne dobe služb.

Seveda so vsa dekleta v tej starosti že zaljubljena, toda tudi ta lju-

bezen je takšna, kakršne v Evropi ne poznamo prav.

Že po skupni vzgoji je razmerje moških in deklet v Ameriki čisto drugačno kakor v starem svetu. Fantje in dekleta so sedeli v šolah v istih klopeh. Zdaj delajo skupne izlete in še kaj več, toda meje znajo držati. Če sta fant in dekle drug drugemu všeč, si rečeta «I like you» («rad te imam») — in to še ne pomeni nikakršne obveznosti. Fantje in dekleta, ki se imajo radi, hodijo na skupne izlete čez nedeljo, se vozijo skupaj v avtu ali pa polegajo v pesku na Coney-Islandu, ki je najlepše newyorško kopališče. Pojejo in se poljubujejo, toda dalje ne gredo. Zadeva postane resna šele tedaj, ko pravita fant in dekle drug drugemu «I love you» («ljubim te»). «I love you» pomeni že: imeti te hočem, in uradnik, ki sklepa zakone, je edini mož, ki more potrditi mojo ljubezen do tebe s tem, da napiše obema zakonsko pogodbo.

Toda kateri «boy» pravi še dandanes «I love you» svojemu dekletu? Življenje je tudi v Ameriki v sedanjih časih dosti težje, kakor je bilo nekoč, in newyorška pisarniška dekleta se ne smejo več tolažiti s tem, da bodo kvečjemu nekaj let sedela za pisalno mizo in potem zamenjala pisalno mizo za udoben dom. Mnoge, zelo mnoge morajo ostati pri svojem poklicu, in usoda, ki se vidi na videz tako srečna, neskrbna, se kmalu izkaže za borno, prav nič poželenja vredno. Staro spoznanje, da je dosti senc tudi tam, kjer je dosti svetlobe, velja po vsem svetu in tudi v Ameriki.

V zvezdah je zapisano . . .

Od 22. junija do 23. julija v znamenju raka rojeni ljudje so podvrženi življenjskim izpremembam. Mnogokateri izgubi vse, kar si je pridobil, in mora vedno iznova začeti. Vendar so vztrajni. Česar se lotijo ali oprimejo, ne spuste iz rok — tipična lastnost raka —, dokler ne dosežejo svojega namena. Karkoli dosežejo, dosežejo zaradi svojega vztrajnega in vestnega dela. Svojim prijateljem in sorodnikom so vdani in zvesti, toda podvrženi hipnemu razpoloženju, da so videti v svojih simpatijah ali antipatijah muhasti. Ljudi, v katere so izgubili zaupanje, se ogibljejo, čeprav jih ne sovražijo. Napadov globokih potrtosti se morajo čuvati. Pesništvo in glasba spadata med posebne talente pod tem znamenjem rojenih.

(Dalje prihodnjič.)

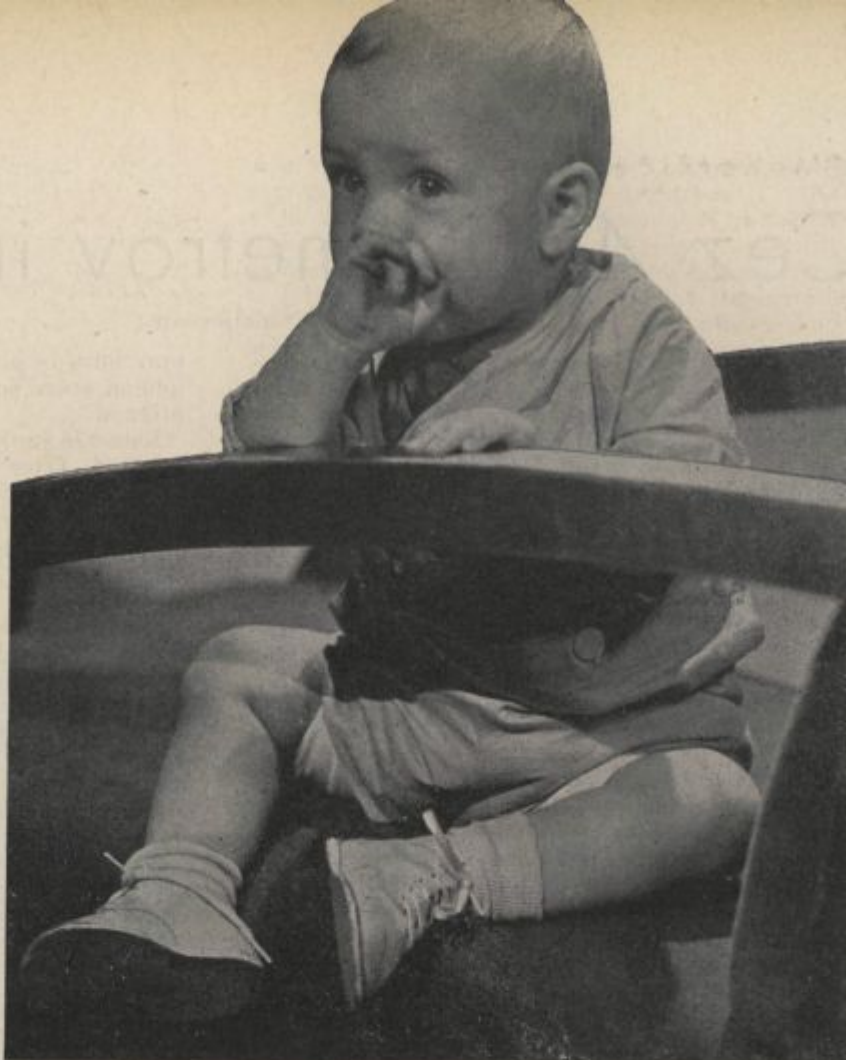

Koliko besed govori tvoj otrok?

Zgodaj se vcepi v otrokovo dušo govor, največji človekov zaklad. Kdaj se zgodi to? In kaj lahko storimo, da ustvarimo že v rani mladosti tesno zvezo med otrokom in besedo, ki bo ostala plodovita vse življenje? Kaj lahko še storimo, da bo besedni zaklad, ki ga otrok pridobiva, zmeraj v skladnem razmerju med otrokovimi zmožnostmi in starostjo? Kako se ognemo napakam v govorjenju, ki pozneje pogosto naravnost onemogočajo človeku nastop? To so glavna vprašanja, ki si jih mora zastaviti mlada vzgojiteljica — mati. Z njimi so se že dosti ukvarjali zdravniki in psihologi, pa tudi matere, ki znajo opazovati svoje otroke, lahko marsikaj o njih povedo.

Kdaj sploh začne otrok govoriti? Nekako v drugi polovici prvega leta se začne otrok toliko zavedati, da poizkuša oponašati glasove, ki jih sliši. Toda to oponašanje je še čisto mehanično, brez zveze s psiho. Šele v svojem petem četrtletju začne otrok vezati z glasovi tudi prve pojme in nadomeščati z njimi prejšnje kretnje. Seveda poznamo tudi tu razne individualne izjeme in dostikrat se zgodi, da otrok šele proti koncu drugega leta izpregovori prve zavedne besede.

V splošnem se deklice prej navadijo govora kakor dečki in mlajši otroci ene družine prej kakor prvo-rojenci. Precej časa govore otroci le posamezne besede, ki imajo po različnih naglasih različne pomene. Za imena staršev, bratov in sestra, ljudi, ki nanj pazijo, in predmetov v bližnji okolici uporablja otrok izprva le eno samo besedo. Potlej pa gre razvoj nenavadno hitro dalje in besedni zaklad otroka se veča od dne do dne. Nekega dne nenadno obstane ali pa celo nazaduje, toda tega se ne smemo ustrašiti, ker je nekaj normalnega. Precej dolgo se drži na isti stopnji, potem pa začne razvoj hitro spet napredovati. Dosti je odvisno tudi od tega, ali pustimo, da se otrok na prirodni način razvija v govorjenju, ali pa mu besede in pojme vcepjamo. Izkušeni ljudje uporabljajo pri tem srednjo pot. Preveč vneme, da bi se otrok zme-

raj učil novih besed, utegne celo škodovati, pa tudi malomarni izgovor, da otroku govor že sam pride, ni na mestu.

Za pomirjenje mnogih mater lahko povemo, da po času, v katerem se otrok nauči govoriti, še ne moremo sklepati in soditi o njegovi razumnosti. Nemški jezikovni raziskovalec prof. dr. Gutzmann piše o otrocih, ki so začeli govoriti prve besede šele v tretjem, da v nekaj primerih celo šele v petem letu, pa vendar niso zaradi tega pokazali pozneje v življenju duševne manjvrednosti. Kar se zdi površnemu presojevalcu pomanjkanje razumnosti, je prav pogosto le neokretnost govornega mišičja, ki pozneje sama od sebe izgine.

Pametna mati bo omejila besede, ki jih hoče vcepiti otroku, najprej na tiste izraze, ki jih najbolj potrebuje za vsak dan. Potrebno je, da se nauči otrok besede pravilno izgovarjati. Saj ne govorimo zastoj o «materinem jeziku», saj prebere otrok prve besede prav z materinih ustnic. Če se je mati naučila ceniti besedo kot kulturno dobrino, jo bo tudi skrbno predala dalje otroku. Govoriti mora z detetom počasi, razločno in blagoglasno. Čisto zgrešeno pa je,

če mati posnema otrokovo nerodno jecljanje. Le če bo otrok že od prvega leta v dobri šoli, bo tudi pozneje v življenju pravilno in dobro govoril.

Na Angleškem so nedavno matere poizkusile dognati obseg otrokovega besednega zaklada v posameznih razdobjih otroških let. Pri tem so ugotovile, da pozna štirileten otrok povprečno 1270 besed, medtem ko smo doslej mislili, da jih ne zna več kakor 50 do 60. Že otrok med šestnajstim in dvajsetim mesecem pozna 60 besed, časih pa je že toliko razvit, da seže to število čez dve sto. Proučevale so tudi otrokovo znanje na koncu drugega leta. Takrat je poznal otrok najmanj 115 besed.

Dobro bi bilo, ko bi tudi pri nas poizkusili kaj podobnega. Pri tem pa moramo opozoriti, da je nepravilno, če presojamo samo po številu besed otrokovo razumnost in pripravljenost za doumevanje, kajti manjše število dobro in razločno izgovorjenih otrokovih besed pomeni marsikdaj več kakor kopica izjcljanih in napol snedenih besed.

Mati ima pri učenju govora važno in težavno nalogo. Paziti mora, da jo bo dobro in vestno opravila!

M. Mohorčičeva:

Čez 4000 metrov in dinarjev

(Nadaljevanje.)

Večer na Hörnliju je bila prekrasna simfonija planinskih lepôt. Močna večerna zarja je žarela na nebu in se odražala od beline vrhov okrog in okrog nas. Pri nas tu gori je bilo še čisto svetlo, spodaj v dolini je bil pa že davno mrak. Ta večer na Hörnliju je slika, ki visi v galeriji mojih najlepših spominov.

Bilo je še svetlo, ko smo poleyli. Vodnik je prišel za nami šele zvečer. Skrbno naju je izpraševal, kako sva kaj. Morda ga je le malo skrbelo, kako bo z nama. Dejal je, da nas zbudi ob eni, a kmalu nato se je zopet prikazal in rekel, naj spimo kar naprej brez skrbi, ker vreme je lepo in dan dolg, pa da se zato nikamor ne mudi. Omenil je tudi, da odide ob eni popolnoči ena skupina čez ledenik Furgg pod Matterhornom in da bomo morali zaradi nje nekoliko počakati, da bi ne rušili kamenja. Hoteli smo že pogodrnjati, zakaj neki bi morala vsa kočica čakati na tri ljudi, ko je nekdo vprašal, ali so ponesrečenca že našli. «Vi že veste za nesrečo?» se je začudil in povedal, da so oni trije, zaradi katerih moramo vsi čakati, trije vodniki, torej rešilna ekspedicija, ki gre iskat ponesrečenca. Lahko si mislimo, kako gladka mora biti stena, ker so iskali ponesrečenca, ki je padel s Strehe, samo spodaj na ledeniku. Drugi dan smo zvedeli, da so res tam spodaj našli njegov pas in uro, trupla samega pa ne; domnevali so, da leži v kaki razpoki. Planinske nesreče vodniki vedno previdno prikrivajo, da bi turistov ne oplašili.

Polna luna, ki je sijala skozi okno, nas je ponoči večkrat zbudila iz spanja. Kakor kakšna prikazen nas je prišel od dveh zjutraj z lučjo v roki buditi oskrbnik. Vsakemu posebej je posvetil pod nos in ga poklical, na vratih se je pa še enkrat ozrl po ležiščih, da bi se prepričal, ali se ni kdo medtem obrnil v zid. Spodaj je imel pripravljene velike lonce kropa. Nalival ga je v čajnike, ki jih je postavljaj na mizo. Čaja pa ni kuhal, ker v tej kočici se ne dobi drugega kakor krop. Turisti morajo prinesiti vse s seboj. Zraven v hotelu se pa dobi seveda vse, kar kdo hoče, kajpada po višinskih cenah. Ne bo odveč, ako omenim, da je naš vodnik spal v hotelu in da ga zjutraj, ko je oskrbnik delil krop, še ni bilo z nami. Zato smo prišli zadnji na vrsto. Oskrbnik je namreč mislil, da smo brez vodnika; takih turistov pa, ki ne dajo nič zaslužiti, nikjer bogve kaj ne spoštujejo. Ko je videl oskrbnik, da imamo vodnika, je pokazal tudi nam svojo solnčno stran.

Kopinšku Matterhorn zopet ni dal miru. Vabil ga je toliko časa, dokler mu ni obljubil, da pojde tudi on na vrh. Kako bi pa tudi mogel ostati spodaj, ko je bilo tako krasno vreme.

Navezali smo se po dva in dva in odšli brez derez in cepinov. Noč je bila tako lepa in jasna, da je vodnik še celo svetilko kmalu ugasil. Tudi mraza ni bilo posebnega, skale smo lahko prijemali brez rokavic. Hodili smo takole: vodnik prvi, za njim jaz, za menoj Kopinšek, potem pa Francka, za nami pa druge skupine. Do vstopa drži nadelana steza. Vstop spodaj je precej gladka skala, ki jo imenujejo Absatz, drugi pa Schranke, nato se pa pride skoraj po stezi okrog vogla do kaminov. Odtod naprej vodi polica, ki jo imenujejo Elfenpfad, v peči, v katerih je bil vsak korak

prav hitro in prijetno plezanje. S temi trdnimi in solidnimi pečmi se mi je že med potjo Matterhorn zelo prikupil.

Kamenje je trdno, kar se prime ali kamor se stopi, vse drži. Veter in sneg tukaj kaj lepo počedita ves prod, ki se pa tudi že zaradi strmine nima kje nabirati. Večjih snežišč na Matterhornu ni, ker je prestrm. Kar se pa tiče plezanja, so nekatera mesta lažja, druga težja, marsičemu hudemu se pa da prav lepo ogniti.

Na strmem snežišču, ki vodi z grebena — greben je nekako takšen, kakršen je greben Dovškega križa — na Schulter, so pa železni drogovi, na katerih se človek lahko dobro zavaruje. Stena, čez katero se pride na Streho, Dach, ki se vidi iz Zermatta, da je skoraj previsna, je zavarovana z vrvmi, ki so na gladkih stenah pritrjene z verigami. Nekatere so pritrjene samo na zgornjem koncu, drugi konec pa prosto visi, druge so pa pritrjene zgoraj in spodaj. Kdor se ujame v zanko take vrvi, mora iti toliko nazaj, da dobi primeren prostor, kjer zleze pod vrvjo zopet na drugo stran. Vodniki so turiste svarili pred temi vrvmi, češ, naj se nikar preveč ne zanašajo nanje, morda zato, ker so nekatere res že stare, ali pa zato, ker jih morajo sami vzdrževati. Nekoliko bolj nerodno kakor spodaj je bilo plezanje na Strehi, kjer so bile peči pokrite s snegom in s tenko ledeno skorjo. Počivali nismo skoraj nič, samo mimogrede smo lahko gledali, kako lepo so prvi solnčni žarki zlatili snežišča Monte Rose. Vztrajno smo hodili kar naprej. V kočici Solvay 4000 m, kjer smo se ustavili, je posijalo solnce tudi na nas.

Posebnost kočice Solvay je tudi njeno stranišče. Priplepljeno je zadaj na koči nad matterhornskim ledenikom. Okna nima nobenega, zato se zdi človeku, kakor bi prišel v planetarij. Odtod seveda ne gledaš v nebo, ampak na skoraj navpično Matterhornovo steno in na Matterhornov ledenik 1000 m pod seboj, in zato sem razumela, zakaj mi vodnik ni dovolil, da bi se odvezala, ampak me je spuščal počasi po vrvi vanje in me potem zopet na vrvi potegnil iz njega.

Kočica Solvay je neoskrbovano zavetišče z ležiščem, mizo in klopjo. Na steni je slika Solvaya in pa pločevinast zaboj s proviantom in kuharčkom na špirit, ki se pa sme uporabljati le v največji sili.

«Moramo naprej!» nas je kmalu podvignil vodnik. Pogled je bil lepši od pogleda, jutro lepše od noči, solnce lepše od lune, vsa pot kakor velikanska pinakoteka. To je bil dan, kakršnih je malo v sedanji krizi, in vreden, da si človek naredi zanj rdeč križec v koledarčku. Vsak trenotek kaj novega. Solnčne in senčne lise so se kar lovile in prelivalo. Velikanska snežišča so se lesketala čimdalje bolj, vedno niže je prihajala svetloba, dokler se ni razlila čez in čez. Polagoma je začelo solnce tudi greti, tako da še ledeniki, nad katerimi smo hodili, niso bili več tako temni in mrzli.

Vsi tisti dnevi so bili prav posebno mirni, zrak popolnoma čist in brez najmanjših meglic, vsi vrhovi in ledeniki, vse se je odkrilo. Matterhorn nam je pokazal vse, kar premore, in vse, kar smo si mogli želeti, smo imeli okrog njega. Bili smo imenitno razpoloženi, tre-

Plezanje na Matterhornu.

ning v Martuljku ni bil zastoj. Tudi višinski zrak nam ni delal posebnih težav in preglavic.

Od veselja, plezanja in kajpada tudi preredkega zraka mi je srce kar poskakovalo, pa ne smete misliti, da bogve kako, ker moje srce je disciplinirano. Pljuča so bila čisto v redu, robec pa je bil — saj dovolite, da tudi to povem — kadar sem se na moč useknila, nekoliko krvav.

Ob četrtna osem smo stopili na vrh. «Čestitam!» je rekel vodnik. Štiri ure in dvajset minut smo torej potrebovali iz Hörnlija s počitkom vred v koči Solvay.

Matterhorn ima dva vrha, švicarskega in italijanskega. Vrh ni, kakor je videti od spodaj, ostra konica, marveč kakih sto metrov dolga snežena streha, s katere je precej kratka pot na spodnje ledenike. Po razpokah teh ledenikov iščejo reševalci ostanke ponesrečencev, a kakor sem slišala, samo tedaj, če imajo njih ljudje denar, da plačajo ekspedicijo. Neki nemški skavt leži baje še vedno tam spodaj, ker starši niso imeli denarja, da bi ga dali iskati. Eden izmed zadnjih ponesrečencev je stal, kakor so pripovedovali, postavljen franko Zermatt, s pogrebom vred 6000 švicarskih frankov, kar znaša v naši valuti 80 do 90.000 dinarjev.

Na vrhu smo ostali samo deset minut. Vodnik nam je opisal okolico, s katero smo se pa že poprej dobro seznanili.

Noben oblček, nobena meglica nam ni ničesar prikrivala. Še Mont Blanc se nam ni skrnil, ves v solnčnem ugodju je ležal zopet tam zadaj. «Obračati na dva oči, to dobro ni,» se mi je zdelo, da mi je užaljen očital, ko me je videl na Matterhornu. Meni pa je bilo to maščevanje res sladko.

Začela se je pot navzdol, ki pa je bila bolj sitna kakor navzgor. «Zaupajte mi,» mi je rekel vodnik, ko sem hotela iti nespodobno preko strmega snežišča, in sicer tako odločno in prepričevalno, da sem začela stopati kar pogumno in pokonci, čeprav mi strma snežišča nič kaj ne leže. (Konec prihodnjč.)

Nina Smirnova:

Marfa

Roman.

Poslovenil L. Mrzel.

(Nadaljevanje.)

Angari je bilo pet let, ko jo je Marfa prvokrat posadila na konja. Otrok ni zakričal, ni zajokal, samo ves bled je bil. Ko se je naučila jahati v koraku in je Marfa prvokrat udarila njenega konja, je tudi samo nemo pobledela. Obleдела je zmerom zelo počasi, in kadar ji je tanka, izpreminjasta rdečica izginila z lic, je njen obraz postal lahek, prazen, prozoren, kakor tanka skledica iz porcelana, če jo podriži proti luči.

Angara je bila lep, nenavaden otrok. Imela je dolge rdečkasto plave lase; težke, vlažne, vijoličasto blesteče oči z dolgimi rjavimi vekami pod strogimi, ravnimi obrvmi; podolgast obraz in plašne roke, drobne, lilasto zlate, s kamnitimi, temnimi žilicami. Njene roke so se zmerom oklepale česa. Držala je palice, trave ali rože. Rože je trgala zmerom blizu pri glavica, polagala jih je

natančno enakomerno skupaj in je s svojimi nežnimi, plašnimi rokami stiskala peclje tesno ob cvetnih čašah. Morda zato, ker je zmerom nabirala temne cvetove, so se rože v njenih rokah zdele kakor pisani kamenčki.

Najrajši je imela plavice. Razul ji je moral iz plavic napravljati ovratnice in zapestnice: sive, svetlo in temno modre, malinasto rdeče, rdeče, kakor vino temne modrice so bolj kakor vse druge rože spominjale na pisane kamne. Prav na tesno so morale biti povezane, da se noben pecelj ni videl, in Angara je potrgala vse liste. Zanjso so ves dvor pred hišo posejali z modricami.

Angara je malo govorila. Toda Marfa si zavoljo tega ni delala skrbi — spomnila se je, da je tudi sama v zgodnji mladosti rada molčala. Kadar je Angara mislila, da je nihče ne čuje, je z nežnim, srebrno svetlim glasom zapela pesmi, ki jih je bila čula od odraslih. Nikdar ni povedala, kaj ji ugaja, in kadar so jo vprašali, je povedala veke in je dolgo prisluškovala sama vase; potem se je počasi oddaljila vprašalcu in je šla, ne da bi bila odgovorila.

Zvečer je Marfa opazila, da je Angara nemirna. Pozimi se ji je zmerom mudilo v posteljo, v jasnih poletnih večerih pa od trepetljikovega gozda kar ni mogla odtrgati svojih oči. Ob večerih so se beli golobi igrali na nebu; sivo sinji mrak je pri-

hajal izza zlato lesketajočih se trepetljivikovih debel in je za njimi gradil zanjo čarobne palače. In prav tako kakor pred dvajsetimi in tridesetimi leti so valujoči, šumeči vrhovi plameneli kakor gost hudourni oblak s sinjimi, zelenimi, sivimi bliski in so se z robom neba zivali v eno.

Z Angaro je Marfa potovala več kakor prej. Oči so ji neutešno hitele v daljavo. Preromala je Mongolijo, Sibirijo in Ural in je dekletcu, ki je sedelo kraj nje, pravila čudeže o zemlji, o solncu, o travi in vodi.

In kadar je Angara doma dremala v njenem naročju, kadar so se njeni stisnjeni prstki razpustili in je njeno zaspano dihanje postalo mirno in globoko, je Marfa rekla Razulu:

«Boji se. Poglej, kako se boji! Tako se boji, da molči.

Razulu se je zračil obraz.

«Ta otrok zna dobro poslušati! Samo kdor je povsem slep, kdor je povsem neumen, se ne boji življenja!»

Marfa je vzklopela.

«Jaz pa hočem, da bo od radosti močna kakor kamen, ki ga z ničimer ne moreš razdejati. Jaz hočem, da se ne bo bala niti življenja niti smrti, da se zavoljo življenja niti smrti ne bo bala.»

Tatar je pokimal z glavo:

«Tvoj otrok bo dobro poslušal, bo dobro živel. Tvoj otrok bo človeku in živali prav polagal roko na srce...»

Marfa se je ujezila.

«Ti jo imaš zelo rad; ničesar ne vidiš, povsem kakor slepec si.»

Dve leti kasneje pa je Marfa rada imela Razulove večerne pomenke o Angari. Tatar je z nagonom lovca opazoval dekletce ves dan kakor majhno žival: natančno je opazil, kako je Angara dihala, kako je hodila zjutraj, kako čez dan, kako zvečer. Zmerom je bil zadovoljen z njo in brez prestanka je ponavljal, da prav živi in da hodi prav. Marfo pa je pogostokrat napadla otožnost. Z vsakim dnem je otrok zahteval zase manj skrbi in je bolj molčal, in Marfi se je zdelo, kako da se ji Angara zmerom bolj oddaljuje, kakor da je zmerom manj potrebuje. Marfa je zdaj več sedela kakor pa hodila okrog, postala je bolj debela in oči so ji bile bolj preudarne.

Razulu to ni bilo všeč.

«Pretežka postajaš! Kaj si samo zavoljo enega samega otroka živela na zemlji? Če te je človek pogledal, te oči niso mogle obseči: kipela si kakor reka za plime! Ženske so govorile o tebi, niso te marale, pa so vendar govorile: če Marfa sedi v izbi, čuje človek zraven, kako ji bije srce.»

Marfa se je smejala.

«No, da, vsaka reka teče poleti bolj mirno... Toda nekaj drugega je hudo: dolgčas mi postaja, da bi živela, Razul. Dobro, da sem Angaro rodila že prej, zdaj bi mi bilo to težko.»

Razul ji je pritrdil.

«Ko si rodila otroka, si odpravila pol svojega življenja.»

«Samo zakaj je zdaj tako dolgčas?»

«Jaz ne vem. Morda nisi vajena sedeti tako pri miru. Morda te muči tvoja ljubezen. Preveč je je še ostalo. Angara ni pohlepna, ona nam ne vzame vse ljubezni.»

«Jaz ne ljubim nikogar razen nje.»

«Ti si premodra, da bi ljubila. Ampak toliko ljubezni imaš in trpiš od svoje ljubezni... Ti bi morala videti več ljudi.»

Razulu ni bilo po volji, da Marfa prav tako kakor prej nikamor ni hodila. Toda če je slučajno srečala kakšnega človeka, ki ji je ugajal, je bil tudi kmalu pri nji. In preden se ga je Razul privadil, je ob večerih brundal na Marfo.

«Po mestu se mnogo klepeta. Zakaj ravnaš tako, da se po mestu toliko klepeta? Ljudje govore, da živiš z vsakim, ki ga najdeš! Ljudje govore, s komer čez dan govoriš, z njim ponoči spiš.»

Marfa je potrpežljivo zrla vanj.

«Ampak kaj naj storim?»

«Več ljudi moraš videti. Če boš govorila s tisoč ljudmi, ne bodo rekli, da z vsemi spiš.»

«Pa čemu bi govorila s tisoč ljudmi, če pa vendar potrebujem enega samega človeka.»

«Izberi si enega izmed njih.»

Marfa je zmajala z glavo.

«Ne, naj le govore, kar hočejo. Niti ene ljubezni ne bom pustila mimo sebe! Je mar to slabo, Razul, če se koplješ v ljubezni, če se ob vsakem srcu napiješ do sita? Lepa je ljubezen, Razul, lepa je... Videla sem jo v očeh tistih, ki so me ljubili, Razul... Moč in pogum so ljudje že zdavnaj izgubili, ljubezen pa še zmerom hodi po svetu. In jaz jo zmerom spoznam v vseh; po cesti grem in vem, ali je človek, ki gre mimo, ljubljene ali ne. V ljubezni je vsa človekova duša olupšana, lepši od labuda se človek zdi samemu sebi, in tudi kadar jo zadušiš, umre ljubezen zmerom v lepoti... Ah, jasno mi je ljubezen pred očmi, vidim jo: kite ima kakor samo zlato, roke, bele kakor breze v pomladi. In veš: komur med ljudmi je ljubezen enkrat pogledala v dušo, tega bo na vse večne čase vlekla za seboj!...»

Razulu so se stemnile oči. Obrnil se je stran in vzdihnil:

«O — ho — ho! Kdo pa naj ti da tvojo poslednjo ljubezen?... Čast bogu, da ti sama nikogar ne ljubiš, oh, čast bodi bogu!»

Ko je Marfa začela s svojim upraviteljem Mihajlom Borisovičem Kurbatovim, je bil Razul ves iz sebe. Brez ovinkov, v navzočnosti Kurbatova, jo je vprašal, zakaj to počne. Kurbatovu, ne Razulu je zrla v oči, ko je odgovorila:

«Zakaj? Ampak poglej vendar, kako lepe oči ima!»

«Mar njegovih oči prej nisi opazila?»

«Vsekakor jih pač nisem opazila.»

(Dalje prihodnjič.)

Otroci, tu Vam prinašam novo uganko. Izmed 14 ženskih pilotk sta dve enaki. Poiščite ju!

Množica se zbira

Med frančiškansko cerkvijo in tromostovjem leži v Ljubljani Marijin trg.

Neki deček obstoji sredi trga in se zagleda v cerkveno uro. Kaj neki vidi tam?

Stara ženica se ustavi poleg njega in tudi gleda na stolp. Zdaj se jima pridruži še mlad mož in tudi strmi v cerkveno uro. Čedalje več ljudi se nabira, in vsi napeto gledajo v cerkveni stolp. Drug vprašuje drugega, vsak skomiga z rameni in nihče ne ve, kaj se je zgodilo na stolpu.

Morda požar? Toda saj ni čutiti dima! Morda filmsko snemanje? Saj ni nikjer videti fotografa! Morda kakšna nesreča? Morda kakšna druga nezaslišana reč?

Zdaj je trg že poln ljudi in vsi strmijo v cerkveno uro.

Naposled prikorakajo stražniki in pozovejo ljudi, naj se razidejo. Neki

stražnik izprašuje, kaj se je prav za prav zgodilo, a nihče mu ne ve povedati.

Nazadnje pokaže stara ženica na dečka, ki je prvi začel gledati na stolp.

Stražnik ga vpraša:

«Kaj se je pa zgodilo tam gori?»

Deček se na ves glas zasmije: «Ali ne vidite... ura teče!»

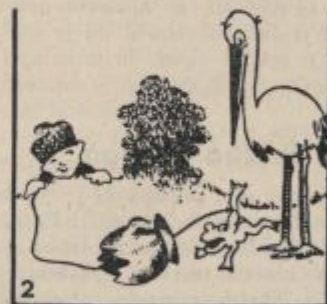
In se urno kakor blisk izgubi v množici.

Prezgodnji račun

Siromašen kmet je šel po polju. Zdajci zagleda pod grmom spečega zajca. Razveseli se ga in pomisli sam pri sebi: «Glej, kakšna sreča! Zajca

ujamem, mu slečem kožo in jo v mestu prodam. Za izkupiček si kupim svinjo, ki mi povrže dvanajst mladičev. Mlade prasičke pokoljem, pa bom imel kup mesa. Meso prodam, z denarjem, ki ga dobim zanje, si pa sezidam hišo. Potem se oženim. Moja žena bo imela dva sinova, Janeza in Miho. Fanta bosta delala na polju, orala, sejala in žela, jaz bom pa sedel pri oknu in ju nadzoroval... «Hej, fantje!» je zakričal. «Hej, Janez in Miha, kako pa delata z ljudmi? Kaj jih venomer priganjata! Vidi se vama, da se vama ni nikoli slabo godilo!» Tako glasno je kričal, da se je zajec zbudil in prestrašeno prhnil v beg. Z njim je zbežalo tudi vse bogastvo z ženo in sinovoma vred...

Prevarjena štokrlja

Jakec misli: mala žaba služila mi bo kot vaba. Štokrljo z njo bom opeharil, jo ujel in jo prevaril.

Štokrlja zleze z glavo v lonec... Žaba, oj gorje ti, zdaj bo konec! Ali glej ga, glej ga spaka: ujela se je v lonec glupa štokrlja dolgokraka.

Kotiček tete Mine

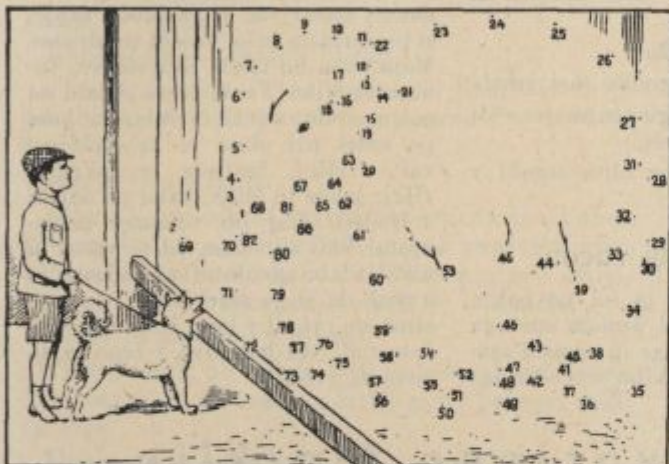
Dragi otroci!

Počitnice! Tik pred durmi so! Gotovo se jih že vsi zelo veselite. Želim vam iz vsega srca, da bi se o počitnicah prav dobro imeli in da bi se jeseni zdravi in okrepljeni vrnili v šolske klopi. Pridno se kopajte in pridno se solnite, saj sta solnce in voda najboljša zdravnik! Tisti, ki boste prebili veseli čas počitnic drugje kakor pod domačo streho in v varstvu skrbnih roditeljev, bodite previdni v svojih igrah in zabavah! Zmerom mislite na ljubečo mamico in dobrega očeta, ki doma skrbita za vas, in pazite, da se ne poškodujete ali ne ponesrečite. Pomislite, kako bi jima bilo pri srcu, če bi sem vam daleč od njiju kaj pripetilo! Koderkoli boste hodili, bodite vljudni in delajte z lepim vedenjem čast svojim roditeljem in učiteljem. Karkoli storite, storite tako, da bi bili ponosni na vas, če bi vas videli!

Veliko veselja in zdravja pa srečno vrnitev v šolske klopi vam želi

teta M i n a.

Zvežite pravilno številke!

Vsa osupla sta se ustavila deček in njegov psiček. Psiček je tako obstrmel, da je kar zalajal. Kaj je psiček videl, da je zalajal? Odgovor dobiš, če zvežeš zaporedne številke s črtami.

Pridna papiga

Neki mož ima papigo, ki jo je naučil vseh mogočih umetnij. Papiga je tako krotka, da je ni treba zapreti v kletko niti ne prikleniti z verižico. Nasprotno: papiga se vsak dan izprehaja na nekem kraju ceste in se seznanja z različnimi ljudmi. Ljudje jo kličejo «Poli» — to je običajno angleško ime za papige.

Pešcem, ki se ustavijo pri Poli in jo nagovorijo, rada kaže svoje umetnije. Če ji daš novčec, ga skrbno prime s kljunom in nese v hranilnik, ki je pritrjen ob vratih neke hiše. Hranilnik je last bolnice za siromašne ljudi, in papiga nese vanj vsak novčec, ki ji ga kdo podari. Ljudje so tako navdušeni za malo, pridno in razumno papigo, da ji radi odrinejo kakšen belič, potlej jo pa opazujejo, kako ga nese v hranilnik.

Doslej je Poli na ta način zbrala že 500 funtov (to je približno 120.000 dinarjev) za siromašne bolnike.

Šale za naše male

Nedavno tega je prišel neki učitelj obiskat teto Mino. Pri tej priliki ji je povedal nekaj zgodbic, ki so se pripetile v njegovem razredu. Berite — smejali se boste!

Učitelj: «Tonček, tvoja mamica kupi na trgu 3 kg jabolok, kilogram po 6 dinarjev. Koliko je plačala za 3 kg?»

Tonček: «17 dinarjev, gospod učitelj!»

Učitelj: «Nu, nu, kaj pa misliš! Koliko je trikrat šest?»

Tonček: «Trikrat šest je osemnajst, gospod učitelj, toda moja mamica zmerom odbije kakšen dinar!»

Učitelj: «Sram te bodi, Bumček, okoli ust se te še jajček drži od zajtrka!»

Bumček: «Ne, gospod učitelj, jajček sem jedel snoči za večerjo!»

Bumček in Mihec stojita na vrtu in se pogovarjata, kdo izmed njiju ima boljše oči. «Verjemi mi ali ne verjemi, jaz vidim muho, ki sedi na vrhu cerkvenega stolpa», pravi Mihec.

«Verjemi mi ali ne verjemi,» pravi Bumček, «jaz pa vidim, da ima tista muha levo sprednjo nožico zlomljeno!»

Potegavščina.

— Ali poznate pripovedko o cesarju Jožefu II. in železničarjevi hčerki?

— Ne!

— Seveda ne, ker takrat železnice še sploh bilo ni.

Igra s senco

Učitelj: «Branko, povej mi, kaj je nápak v tem stavku: 'Gospod in gospa gre na vrt.'»

Branko: «Meni se zdi nápak, da gre gospa za gospodom. Gospod ni vljuden!»

Učitelj: «Nu, otroci, povejte; meso živali jemo. Kaj pa storimo s kostmi?»

Marica: «Kosti polagamo na rob krožnika!»

Uganka.

— Torej pazi! Nekoč je bil ribnik. Okoli ribnika je držala ozka steza. Na eni strani ribnika je stal majhen kuža, ki bi moral na drugo stran ribnika. Kuža pa ni smel po stezi in tudi preplavati ga ni smel. Kako je prišel na drugo stran?

— Če ni smel po stezi in tudi ne plavati, leteti ni znal, potem sploh ni mogel na drugo stran.

— Pa je le prišel na drugo stran.

— No, kako?

— Preplaval ga je.

— Saj vendar ni smel plavati.

— Pa ga je le preplaval.

Ni dolgo tega, ko smo nosile bluze samo h kostumu in ko skoraj ni bilo dostojno, da bi dama v lokalu odložila jopič in sedela v bluzi in krilu. Pa bi lahko rekli, da je bluzna naenkrat, kar čez noč, prišla in ostala. V izložbenih oknih in omarah zavzema sedaj že obsežen prostor in se bahavo košati v vseh mogočih fazonah, kakor v časih naših babic, ko je izpolnjevala v modnih listih največ prostora. Vidimo jo v videzu telovnika, moške srajce, tunike in kazaka, sešito iz pralne svile, džerseja, krepstena, muselina in čipk. K angleškemu kostumu se nosi sportna bluzna, ki se spredaj po vsej dolžini zapenja z gumbi. Ima dežji ovratnik ali pa kar ravnega, ki se spredaj zavezuje v bogato petljo. Bolj živahna je bluzna s plastronom v videzu žaboja, ki se potegne izpod jopiča. Rokavi so pri izrazito sportnih bluzah dolgi in imajo dvojne obrnjene zapestnike kakor rokavi pri moških srajcah. Sicer so pa rokavi pri bluzah prav dostikrat kratki ali pa segajo samo do komolca. Sportne bluze so karirane in črtaste, in sicer so sešite iz svile za moške srajce, tafta ali pa iz svile za kravate.

Bluze v videzu telovnika imajo ponajvečkrat ravne, dolge ovratnike, ki se spredaj zavezujejo v vezanko ali pa samo spenjajo z veliko leseno sponko, ki nadomešča vozle, in pa našite žepe, ki so dekorativni in praktični.

K lahkim francoskim kostumom se nosijo bluze, podaljšane pod pas in sešite iz enobarvne svile ali pa iz svile s prav drobnim vzorcem. Originalne so angleške bluze iz svile s turškim vzorcem. Podaljšane so pod pas, in ker so brez ovratnika, si dama položi okrog vratu šal iz enake svile, kakor je bluzna, ki ga pripne ob strani, spredaj ali pa zadaj z zaponko na bluzo.

K črnemu kostumu iz tafta, ki je letos velika moda, in sploh k svilenim kostumom, ki se nosijo popoldan in zvečer, se obleče bluzna iz čipk ali pa iz muselina, okrašena z žabojem, z ozkim ali širokim plisejem ali pa z dekorativnim plastronom. Taka bluzna se lahko obleče tudi zvečer, in sicer k svilenemu krilu.

Kazak se nosi k paletaju. Ponajvečkrat je paleta podložen z enakim blagom, iz kakršnega je kazak. K čisto svetlemu paletaju in krilu se pa prav lepo poda kazak iz enobarvne svile brez leska, in sicer v temnejšem odtenku.

Letos se nosijo prav dosti bele obleke, okrašene z barvastimi pasovi, zraven pa jopiči iz enobarvnega blaga. Imajo kratke rokave ali pa so sploh brez rokavov. Sešite so iz močne pralne svile ali pa iz belega platna. K taki obleki se nosi bel slamnik in beli čevlji. Ako si sešijemo k taki obleki jopič ali «figaro», jo lahko oblečemo za v mesto ali letovišče. Letni popoldanski kompleti so ponajveč iz svetle svile ali volnenega krepa, dostikrat v belo-črni kombinaciji. Na primer: črno krilo, bela bluzna in kratek, ohlapen jopič brez reverjev in ovratnika iz črno-bele karirane svile.

Taft je letnica letošnje mode! Iz njega se šivajo kostumi, obleke, bluze in garniture (ovratniki, zapestniki, pasovi, zapestniki pri rokavicah), ki požive vsako obleko in ji dajo, kakor se reče, modno noto.

Volnene obleke imajo često iz tafta rokave ali pa gube v krilu. Taft vidimo povsod tam, kjer je bil do sedaj rips, piké ali organdi. Tudi pasovi so pri volnenih in svilenih oblekah prav dostikrat iz tafta. Kako prijazen je klobuček iz kariranega tafta, zlasti če imamo zraven še enak šal in zapestnike pri rokavicah.

Omenila sem že svilo za kravate. Ta svila se kombinira z volno in tudi s platnom. Tako na primer je «smart» kombinacija: krilo iz platna, ki je tkano na način tvida in priležnega jopiča iz svile za kravate. K lahkem volnenemu krilu pa se nosi jopič iz kariranega ali črtastega platna, tako kakor do sedaj iz flanele ali žameta. Plašč iz belega platna ali pikeja se nosi k modri obleki in k obleki iz črno-belo kariranega volnenega blaga, k modro-beli karirani obleki se poda rdeč plašč, k obleki v barvi slonove kosti pa zelen.

Na plaži se nosijo letos prav dosti obleke, sestavljene iz krila z naramnicami in životka ali jopiča, ki izpremeni to obleko v promenadno. Za solnčenje je pa obleka, sestavljena iz životka in širokih hlač iz džerseja, ki segajo do kolen. Če imamo zraven še krilo in kratek kep, smo oblečeni za ves dan. Takšno garnituro sestavite lahko takole: bele platnene hlače z belo-rdečim pikčastim životkom in belo krilo z belo-rdečim pikčastim paletajem ali figarom. K temnomodremu krilu in životku zadošča velik bel ali rdeč mornariški ovratnik, ki pokrije rame in izrez na hrbtu.

Modne sandale imajo iz slame spletene podplate. Namesto z jermenji so pritrjene na nogo z vrsto koral, ki so nanizane na vrvice. K vsemu temu spada seveda širokokrajni klobuk iz platna ali pa slamnik, podoben slamniku kitajskega kulija, in primerna ročna torbica.

Kopalni trikoji so popolnoma priležni in imajo enobarvne reliefne (plastične) vzorce. Hrbet je navadno prost. Vitke, nežne kopalke si bodo izbrale bel triko, sportnice imajo na izbiri vse mavrične barve, resne in ne prav mlade pa srebrnosive, rjave, črne in modre. Če hočete biti v vodi posebno elegantni, si omislite srebrno gumasto kopalno čepico, ki se zlasti lepo poda k svetlomodremu in zelenemu trikoju, in pa gumast srebrnosiv pas.

Kar se tiče modnih barv v splošnem, je modra na prvi stopnji, in sicer v vseh odtenkih mornariške in safirove. Modra barva se lepo kombinira v dveh odtenkih, na primer: sivomodra in ostra pavjemodra. Za čez dan je primerna mornariška. Dalje se prav dosti nosijo zelena in oranžnordeča v raznih svežih odtenkih, potem siva in pa barva vrvice. Povsod je črna barva, bodisi popoldan ali pa zvečer. Za zvečer je dosti svetlozelenega, svetlo-modrega, rožastega, srebrnega in zlatega.

Nove obleke

Promenadna obleka, sešita iz kariranega tafta in okrašena z veliko petljo iz svilenega žameta.

Promenadna obleka, sešita iz enobarbnega volnenega krepa. Velika petlja je kombinirana iz svetlega in temnega svilenega atlasa.

Preprosta poletna obleka, sešita iz kariranega platna.

Kostum za potovanje. Sešit je iz lahkega volnenega krepa in okrašen s plastronom in vezanko iz modnega tafta.

Promenadna obleka, sešita iz črtastega džerseja. Krilo je popolnoma gladko, le spredaj ima vstavljen položeno gubo.

Beli zobje: Chlorodont

Tube Din 8'— in Din 13'—

Za hladne dneve

Poletna obleka, sešita iz črtastega pralnega blaga. Vezanka je iz belega platna, okrašena z zankanimi zobci ali ozkimi čipkami. Životek in krilo se zapenjata z velikimi podolgovatimi lesenimi gumbi.

Obleka za potovanje, sešita iz lahkega volnenega črtastega blaga. Životek je krojen v videzu jopiča. Plastron je iz temne soile, ki imitira bluzo.

Komplet za potovanje. Životek v videzu telovnika se zapenja na tri velike lesene gumbе. Kep, ki ima reverje, se le pripne na životek, tako da se po potrebi sleče.

Modni plašč, sešit iz debelega platna. Zapenja se na tri velike lesene gumbе. Žepi so našiti. K takemu plašču se poda vezanka iz mehkega usnja.

Za poletje

Popoldanska obleka, sešita iz vzorčastega modnega blaga in okrašena z velikim plastronom, žabojem in plisejem iz enobarvnega organdija.

Popoldanska obleka iz modne svile s cvetnim vzorcem. Plastron je iz bele svile in se zapenja z majhnimi kovinastimi gumbi. Sal je iz enobarvnega svetlega krepdešina.

Poletna obleka, sešita iz vzorčastega bombaževnega blaga in okrašena s plisejem iz enobarvnega blaga.

Preprosta obleka, sešita iz modnega svilenega diagonalna. Životek je kombiniran s svetlo enobarvno svilo. Zapestniki in petlja so okrašeni z ozkimi šivanimi robčki.

Dekliška poletna obleka, kombinirana iz enobarvnega in vzorčastega blaga. Položene gube so pošite do višine kolen.

Dekliška poletna obleka, sešita iz vzorčastega etamina in okrašena z enobarvnim etaminom. Ob strani ostavljene gube imitirajo tuniko.

Preprosta obleka iz temno zelenega blaga, okrašena z dvema epoletama in belo svileno zavezo pri vratu in pasu.

Popoldanska obleka iz volnenega blaga. Sal in plastron sta iz progaste svile. Pas, naramna peručnička, žepi in rokavi so okrašeni s štepico.

Obleka, kombinirana iz kockastega in črtastega blaga. Kroj je posebno prikladen za predelavo že nošenih ali pre-majhnih oblek.

Razne kombinacije

Poletna obleka, sešita iz organdija, s cvetnim vzorcem. Modni ovratnik, ki je spredaj podaljšan in se zavezuje v petljo, je sešit iz belega organdija.

Poletni komplet, sešit iz kariranega platna. Šal je iz temnega soilenega atlasa.

Poletna obleka, sešita iz kariranega platna. Namesto ovratnika ima zadaj veliko petljo, konci so potegnjeni na spredaj in nadomeščajo na ta način šal.

Komplet, sestavljen iz obleke in kratkega jopiča. Ovratnik pri obleki je iz imitacije jančje kože.

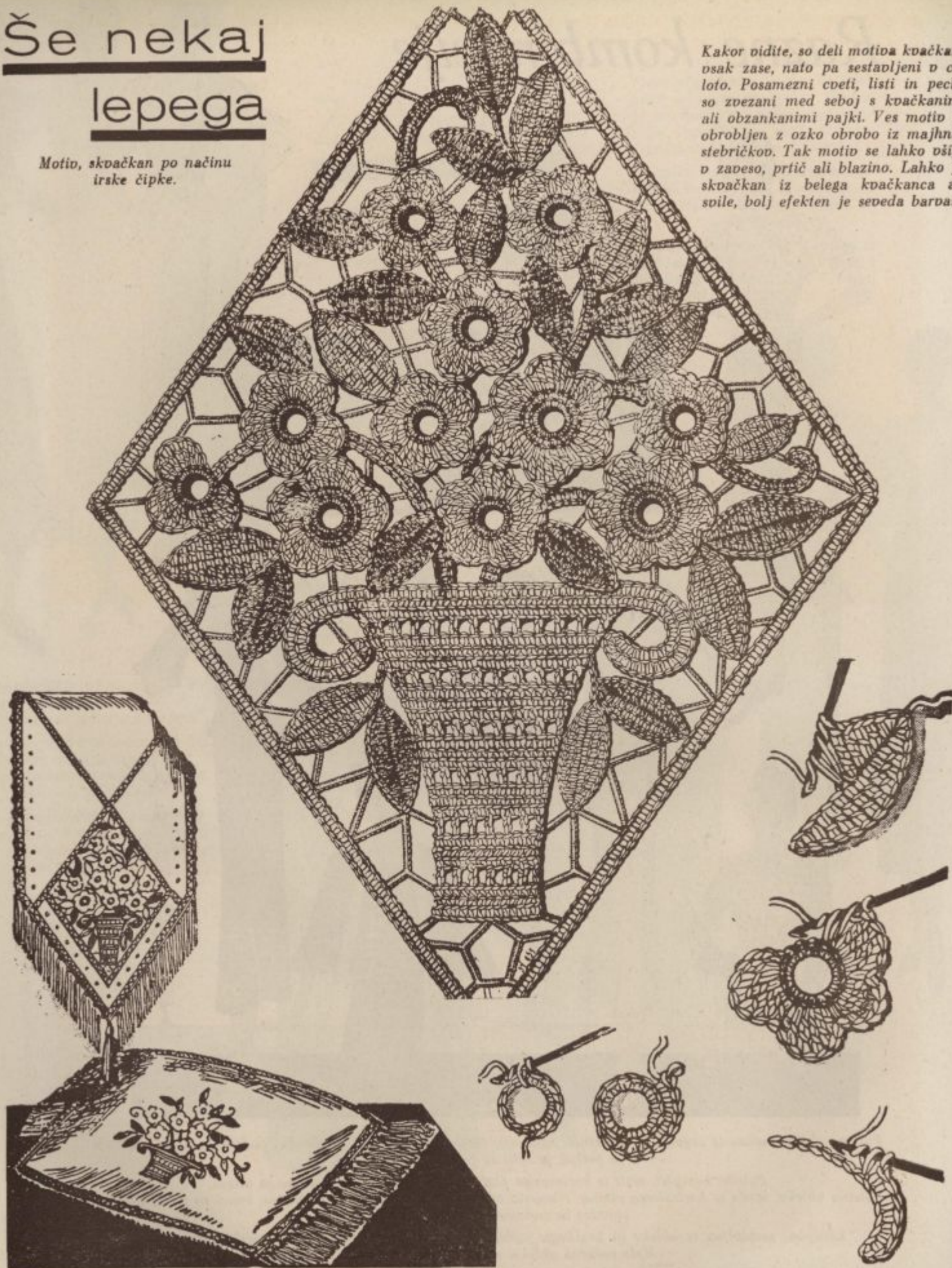
Mala večerna obleka, sešita iz soilenega žameta.

Poletni kostum, sešit iz modnega bombaževnega blaga. Obleka je brez ovratnika in ima kratke rokave, jopič pa ima dolge rokave in širok ovratnik, okrašen z dvema gumboma. Kratek kep, obšit s hermelinom. Tak kep se ogrne čez malo večerno obleko.

Še nekaj lepega

Motiv, skvačkan po načinu
irske čipke.

Kakor vidite, so deli motiva kvačkani
vsak zase, nato pa sestavljeni v ce-
loto. Posamezni cveti, listi in peclji
so zvezani med seboj s kvačkanimi
ali obzankanimi pajki. Ves motiv je
obrobljen z ozko obrobo iz majhnih
stebričkov. Tak motiv se lahko všije
v zaveso, prtič ali blazino. Lahko je
skvačkan iz belega kvačkanca ali
svile, bolj efekten je seveda barvast.

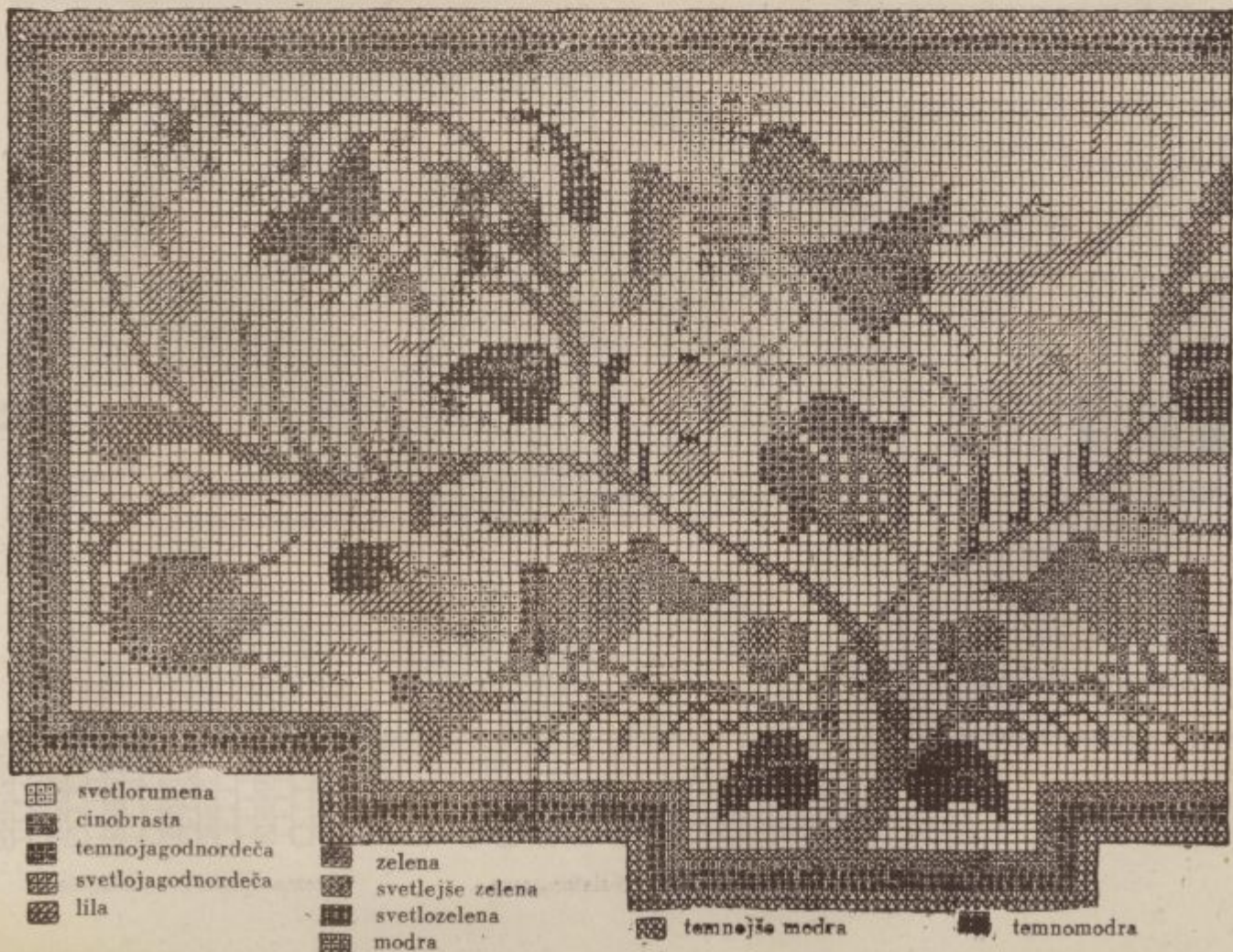

Prinašamo posamezne motive v naravni velikosti, da boste videli, kako se kvačkajo, hkrati pa tudi vidite delo z všitim motivom.

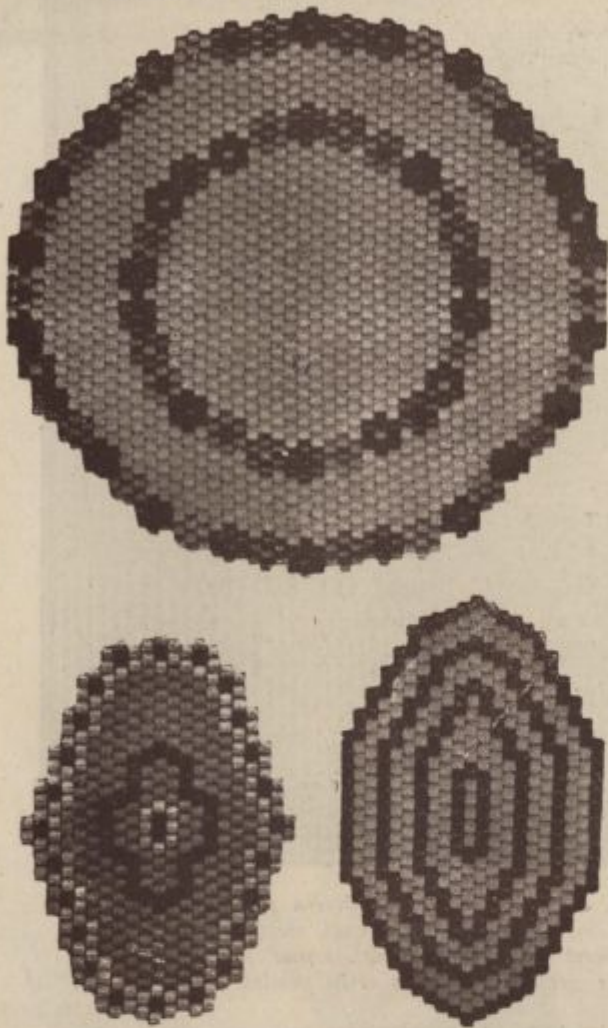
L E P A Z A V E S A

O mrežanih čipkah, ki so zelo lepe in trpežne in se dobro perejo, smo že večkrat pisali. Na zgornji sliki vidite širok vložek za storo. Če hočemo imeti vložek širok, delamo zanj mrežo z velikimi okenci, sicer pa z majhnimi. Motivi se izšijejo z belo ali pa barvasto prejico v gostem in redkem platnenem obodu, kakor je naznačeno na povečanem detajlu vzorca. Dolge rese so iz enake prejice, kakor so izšiti motivi.

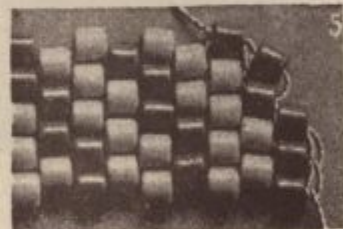
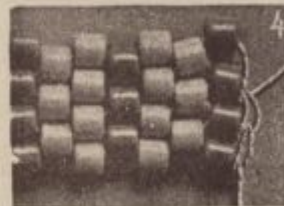
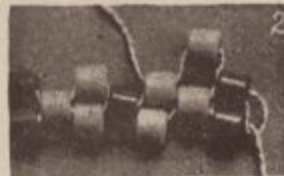

Podstavki iz porcelanastih ali lesenih
biserov

Za prijetno
zaposlitev
v vročih
poletnih dneh

Iz porcelanskih biseroov se naredo prav lepi podstavki za pod svetilne lončke, iz lesenih pa za pod vaze, v glavnem pa za okraske za na mizo, omaro itd. Kako se delajo taki podstavki, je nazorno pokazano na teh petih slikah. Za šivanje se vzame biserčkom primerno debela nit, najbolje je seveda, če je nit v enaki barvi, kakor so biserčki. Za vse tri podstavke so na sliki tudi vzorci z naznačenimi barvami, za katere je zraven ključ.

Svežost
in lepoto

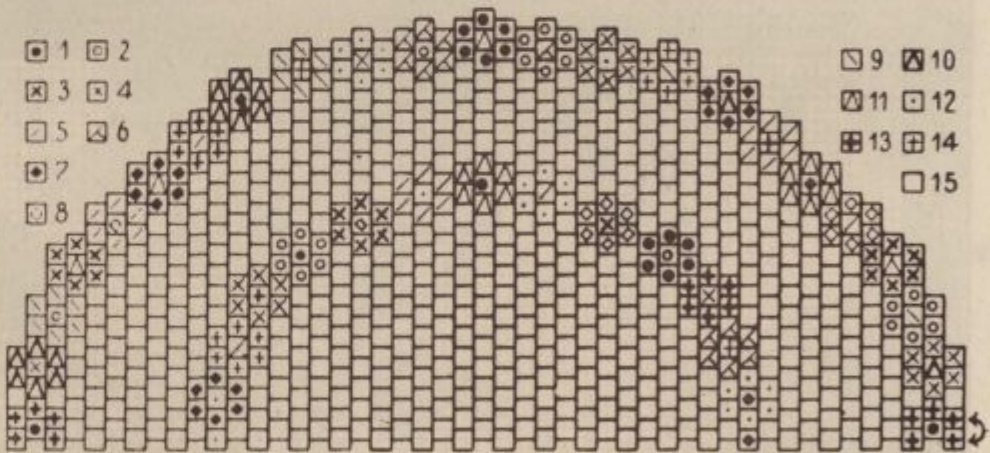
najzanesljiveje dosežete in ohranite, če redno uporabljate znano

Hormolin-crème.

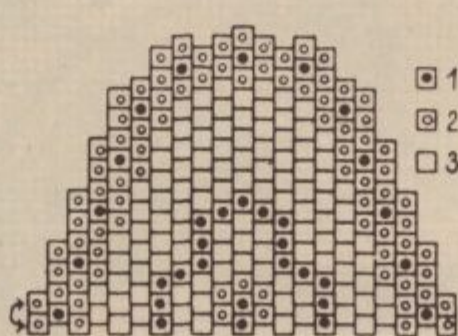
Ona ima v sebi učinkovite hormone, hrani kožo in ji daje lep žametast videz.

*

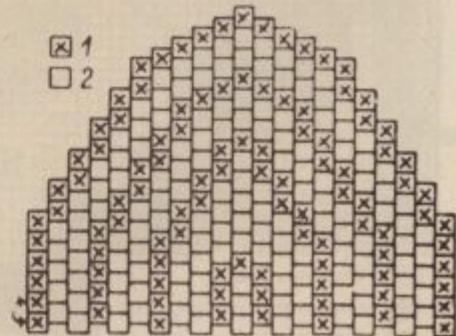
Zahtevajte vedno pravo
Hormolin-kremo!

1 črna, 2 siva, 3 temnomodra, 4 srednjemodra, 5 svetlomodra, 6 tirkiz, 7 temnozelen, 8 srednjezelen, 9 svetlozelen, 10 temnorjava, 11 srednjerjava, 12 svetlorjava, 13 zlatorumena, 14 citronovorumena, 15 slonokoščena.

1 jeklenomodra, 2 črna, 3 zlatorumena

1 temnordeča, 2 slonokoščena.

ZOBNI KAMEN

se zdaj
lahko odpravi! -

PRAVI ZNANOST

Ne samo mehaničnim potom, ampak prav preprosto na ta način, da si zobe redno čistite s Sargovim Kalodontom. Zakaj to je edina zobna krema pri nas, ki ima v sebi znanstveno priznani sulforicinov oleat po dr. Bräunlichu, ki odpravi zobni kamen in ki prepreči, da se ne naredi drug.

Sulforicinov oleat razkroji organske sestavine, ki spajajo zobni kamen in ga pritrjajo na zobe. Njegova spojina se razrahlja, da se odkruši in več ne naredi.

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Rdečica.

Rdečica brez vzroka ob kakšnem malenkostnem povodu je nervozna motnja kožnih žilic. Neprijetna je in vzbuja skoraj neznošen občutek, da nas opazujejo vsi ljudje in da si pri tem svoje mislijo. To motnjo ozdravimo le z velikimi težavami. Morda najboljšo zdravilo je avtosugestija. Kakšna notranja sredstva, ki jih zdravnik predpiše, in elektriziranje obraza tudi časih pomaga, toda najbrže skoraj vselej le zaradi sugestivnosti.

Kurja očesa.

Statistike pravijo, da ima 40 odstotkov ljudi iz srednjega stanu kurja očesa.

Kako je to? Kako morejo kurja očesa nastati?

Na vseh delih kože, ki so dostikrat pod pritiskom, začne zaradi prevelikega dotoka krvi staničje hitreje rasti. Tako dobimo nekakšen žulj, ki je prav za prav le odebelela koža. Ta žulj je lahko majhen ali pa velik, tako da spodnji mehkejši del kože zamre. Tedaj govorimo o kurjem očesu, ki se najpogosteje pokaže v sklepih nožnih prstov in na peti, dostikrat pa tudi na prstih roke (pri ljudeh, ki dosti pišejo) in na kolenih.

Če je nastanek in rast kurjega očesa brez komplikacij, ga v vroči vodi omehčamo in potem izrežemo. Pri tem pa moramo paziti na skrajno čistost, ker so primeri zastrupljenja krvi pri takem poslu kaj pogosti. Če se pa kurja očesa gnoje, je treba stopiti k zdravniku, da prepreči takšno zastrupljenje.

Najvažnejše je kakor pri vseh boleznih tudi tu, če to nadlogo preprečimo, preden jo dobimo. Preprečimo jo pa, če nosimo udobne, spredaj dovolj široke čevlje s pametno peto, da imajo prsti na nogah dovolj prostora in da nič ne pritiska nanje. Peta ne sme biti previsoka, da ne

drsi noga naprej. Če je potrebno, denimo v čevlje tudi prave vložke.

Vpliv duševnosti na menstruacijo.

Nastop menstruacije je tudi pri ženski, ki je čisto zdrava, lahko odvisen od duševnosti. Tako lahko izostane menstruacija pri občevanju izven zakona, čeprav oploditve ni bilo, samo iz strahu. Drugič pa se pojavi na poročni dan, čeprav bi morala priti šele čez teden dni ali še pozneje. Pravega vzroka tej nenormalnosti menstruacije pa žal še ne poznamo.

Dihajte skozi nos!

Kadar ste zunaj, imejte zaprta usta! To je ena najvažnejših zapovedi, če nečemo biti zmeraj prehlajeni, zlasti kadar je mrzlo ali vlažno. Dihati moramo zmeraj skozi nos. Saj je samo ob sebi razumljivo, da mora človeku škodovati mrzli zrak, če ga vdihavamo naravnost skozi usta in pride na tople sluznice v ustih in v grlu. In zrak je navadno tudi zmeraj poln raznih bolezenskih kali.

Dihanje skozi usta torej lahko povzroči razne nalezljive bolezni, in sicer na ta način, da najprej oslabi organizem, ki je izgubil svojo toplotu, potem pa vnese vanj bolezenske klice, ki se hitro razvijajo. Zlasti pri otrocih je več kakor razumljivo, da raznim boleznim hitro podležejo, ker niso še dovolj razviti in so premalo odporni. Skrbni starši morajo zato zelo paziti, da otroci na cesti čim manj govore in se nauče, da imajo tudi pri igranju in tekanju zaprta usta. Tudi spe naj z zaprtimi usti in naj dihajo skozi nos.

Začetek naših dihalnih organov je nos in skozenj mora priti zrak v telo. V njem je dosti sluznic. Te pritegnejo škodljive dele zraka, torej zrak nekako filtrirajo in ga obenem ogrejejo, da ne more biti več tako škodljiv za pljuča in vrat kakor pri dihanju skozi usta.

Če se otroci ne morejo navaditi dihanja skozi nos, naj jim zdravnik nos preišče, ker je mogoče, da ovirajo dihanje polipi v nosu ali pa kakšna napaka v vratu.

Preveč je preprosto, da bi ubogale.

Staro je že spoznanje, da je obilo dobrih sredstev za negovanje in ohranjenje lepote, ki ne stanejo dosti. Vsaka žena jih lahko uporabi skoraj brez zapravljanja časa in kmalu bo spoznala njih učinkovitost.

Toda ne uporablja jih — ker so preveč preprosta. Ker se ji ne zde dovolj komplicirana. In zato je razumljivo, da se navdušuje za nova odkritja, ker so pač nova, in verjame v njih uspeh. In že vera sama časih precej pripomore k resničnemu uspehu.

Toda razen novosti, ki jih seveda ni treba odklanjati, kakor delajo mnoge ženske, so tudi stara, že tisočkrat preizkušena sredstva, s katerimi se dosežejo presenetljivi uspehi.

Tu ne bomo govorili o telesnih vajah, ki so prvi pogoj za zdravo lepoto, ampak o številnih malen-

kostnih sredstvih, ki jih mnoge žene ne poznajo ali pa preveč rade pozabijo.

Vsako jutro namoči košček bombaža ali pa platneno cunjico v mlačnen čaj in jo potem drži nekaj minut na očeh. Ni treba, da bi bil kamilični čaj. Tudi nekaj kapljic čaja, ki je ostal od zajtrka, prav toliko zaleže.

Če hočeš zvečer kam v družbo pa se ti na obrazu pozna utrujenost, deni na oči podobne obkladke z borovo ali rožno vodo.

Vsak večer namaži trepalnice in obrvi s kapljico ricinovega olja. To sredstvo je nenadomestljivo za rast in lesket obrvi in trepalnic, če ga redno uporabljamo.

Preden si umiješ glavo — vsaj enkrat na mesec — se oteri po glavi s toplim olivnim oljem. Toplo olje pride globoko v kožo, hrani lasne korenine in poživlja krvni obtok.

Lase dobro okrtači vsaj po enkrat na dan, in sicer v obratni smeri, kakor leže.

Če je le mogoče, se zjutraj ne koplji v vroči vodi! Najbolje je, če se otereš z brisačo, namočeno v mrzlo vodo. Za zelo občutljive svetujemo tole: Najprej se umij v topli vodi — da dobiš pogum — potem pa se splakni v mlačni in naposled v hladni vodi.

Vroča kopel zjutraj slabi, če ne moremo po njej dovolj dolgo počivati.

Zvečer zdravi in preganja utrujenost. Najboljše osvežilo in poživilo je, če se okopljemo zvečer v topli vodi, vsaj dve uri prej, preden gremo kam v družbo.

Lepotična sredstva jedilne shrambe:

Z jajcem, citriono, malenkostjo olja ali nekaj kapljicami mleka ne bomo nikoli v zadregi, če se bo treba hitro osvežiti in polepšati.

Če se z jajcem namažemo po licih, nam lepo skrči kožo. Citrona napravi kožo belo. Olje hrani, gladí, pomirja.

Pred večernim izhodom se najbolj osvežimo takole: Otiračo (frotirko) zmočimo v mrzli vodi, jo dobro ožmemo in se z njo odrgnemo po vsem telesu. Potem se odrgnemo še enkrat z žimnato rokavico.

Pet minut popolnega miru v temni sobi, kjer ležemo tako, da imamo noge više kakor glavo. Medtem pa se z vročo, ožeto frotirko dobro drgnemo po obrazu.

Kondenzirana nega lepote v naglici, ki jo sedanji čas zahteva!

Še enkrat mokra frotirka! Če si ponoči slabo spala, pa hočeš biti zjutraj v obraz sveža, oteri vse telo z mokro, ožeto frotirko. Nato ga odrgni še s kolonjsko vodo in zgladi z lojevcem. To storiš lahko tudi v spalnem kupeju, če si slučajno na potovanju. Prileglo se bo zlasti, če se takoj po prihodu ne boš mogla nikjer hitro okopati.

Če hočeš imeti lepe bele zobe, si jih odrgni časih s soljo. Toda ne prepegosto, ker utegne to škodovati zobni sklenini.

Pazi na prebavo. Nečistost kože in drugi lepotni pogrčki so dostikrat posledica slabe prebave in napak v prebavilih.

Neki zdravnik je svetoval:
Vsak dan: gibanje na zraku.
Vsak teden: vsaj en dan diete.
Vsak mesec: vsaj enkrat ves dan počitek.

Vsako leto: vsaj nekaj tednov popolnega miru v prirodi.

Spanje, spanje in še enkrat spanje! Zdravilstvo ne pozna boljšega sredstva za ohranitev dekliško lepe kože in lepote.

Če ne moremo redno živeti, moramo paziti vsaj, da živimo kolikor mogoče izenačeno. Po prenasitosti vzemimo diete, po predolgem počivanju obilo gibanja, po pretirani hoji počitek.

Telesna uravnovešenost olajša duševno.

KAKO SE VEDEMO?

Kako se je treba vesti v družbi.

Lepo vzgojeno mlado dekle imajo radi v vsaki družbi. Če pozna pravila lepega vedenja, si pridobiva od dne do dne večje število znancev in prijateljev. Grdo vedenje je slabo izpričevalo za mlado dekle. Mlado, lepo vzgojeno dekle mora vedno in povsod paziti na svoje kretnje in na vse svoje vedenje v priči znancev in prijateljev. Ščasoma preidejo te lepe kretnje, to lepo vedenje v navado in ona se ne more drugače vesti. Tudi če je sama in je nihče ne vidi, dela ona nehotoma tisto, kar se je naučila.

Prav ugodno deluje na družbo, če zna dama med razgovorom o pravem času napraviti svoje opombe. Tudi to je zopet vse odvisno samo od vzgoje. Tistega, ki govori, je treba pozorno poslušati in razmišljati o njegovih besedah. Če kaj pripoveduje, si je treba v mislih ustvariti sliko o tem, kar pripoveduje, potem ga bomo lahko pozorno spremljali.

Grdo je za mlado dekle, če ne poslušata tistega, ki govori, pa jo on nenadoma vpraša: «Kaj pa vi mislite o tem?» Če ni poslušala razgovora, ji ne preostane nič drugega, kakor da zardi in spravi samo sebe v neprijeten položaj.

Mladi dami se lahko pripeti, da naleti pri prijateljici na družbo, ki iz dolgega časa govori o lepem ali grdem vremenu ali pa opravlja druge. Dolžnost dame je, da prestreže to temo in da spretno izbere novo temo, ki bo zanimala družbo. O takšni dami vselej pravijo, da je kulturno in lepo vzgojena ženska. Ta kultura ni odvisna od šole in od visokošolske diplome, ampak od splošne izobrazbe.

Med pravili o lepem vedenju je tudi pravilo, kako je treba sedeti na ponudenem stolu. Slabo deluje na okolico, če dama hitro sede na stol. Če je to fotelj, ki ima dobre vzmeti, se lahko zgodi, da na vzmeteh odskoči, kar vzbudi na ustnih navzočnih pomilovalen nasmešek.

Dama ne sme sedeti na rob ponudene stola, ker se to ne spodobi in ker tudi nog ni mogoče tako položiti, kakor zahteva najnavadnejša dostojnost. Med sedenjem se je treba lepo držati, pokonci, a ne sključeno. Nespodobno je, če sedi dama

nemarno naslonjena na naslanjalo, kadar drugi govorijo. Moškemu bi se to navsezadnje še oprostilo, dami pa ne. Nog ne smemo imeti razkoračenih med sedenjem, to ni lepo, ni estetično. Tudi jih ne smemo oviti okoli nog od stola. Na stolu se ne smemo pozibavati, tudi ne smemo stola prevečkrat premakniti. Komolcev ne smemo naslanjati na sosedni stol. Tudi vstajati ne smemo prehrupno s stola. Če je treba stol premakniti drugam, ga je treba vzdigniti, nikakor pa ne drsati po parketu ali po preprogi. Tudi to se ne sklada z bontonom in tudi lepo ni, če noge iztegnemo daleč od sebe. Prav tako ne smemo iztegovati nog, kadar sedimo za mizo, da se ne zadenemo z nogami ob osebo, ki sedi nam nasproti, ali jo pa celo brcnemo.

Tudi za roke je treba poiskati pravo mesto. Kadar sedimo, naj počivajo one nalahko na krilu. Nikdar pa ne zadaj na hrbtu. Razume se samo po sebi, da morajo biti roke lepo negovane in čiste.

Praktični nasveti

Gospodinja svetuje

Boj moljem.

Moljev imamo več vrst, toda škodljivi so vsi. Razvijajo se prav tako kakor mnoge druge žuželke. Iz molja v jajčeca, iz jajčeca v ličinko, iz ličinke v bubo in iz bube v molja. Ličinka je največja škodljivka. Najnevarnejša je v mesecih od maja do oktobra. V hišah s centralno kurjavo pa dela škodo skoraj vse leto. Ličinke žro volno, kožuhovino, ščetine, perje in vse predmete, ki so izdelani iz njih. Skoraj nikoli se ne loti predmetov, ki ne leže mirno. To pomeni, da ne prenese gibanja. Najboljša gnezdišča za molje so klobučevina v klavirjih, preproge, nagačene živali, omela in čopiči.

Gospodinje mislijo, da letéči molji niso škodljivi. To pa ni res. Letéči molj ne žre lukenj, toda leže jajčeca in iz njih se razvijajo škodljive ličinke. Zato je zlasti potrebno, da letéče molje uničimo.

Kaj pa moramo storiti, da se nam molji ne zaredé?

Najprej moramo skrbeti za trajno čiščenje. Temeljito je treba okrtati, izteptati in prezračiti vse predmete, kjer bi se utegnil naseliti molj. Šele kadar to opravimo, lahko uporabljamo sredstva za uničevanje moljev.

Dobro obrambno sredstvo je sveže potiskan časopisni papir. Naftalin, prašek proti moljem, kafra, kuhinjska sol, kis, žveplo, močno dišeča zelišča, kakor rožmarin, meta, prvenec (dišeča perla), moljem niso všeč. Zato so najprimernejša sredstva za njih zatiranje.

Toda uporabljati jih moramo pravilno.

Iz tapeciranega pohištva prežene molje tako, da zlijemo na zelo vročo opeko nekaj kisa in denemo opeko pod blazine, ki so v njih molji. Kisova sopara, ki se pri tem razvije, uniči zalego. Če zavijemo v vrečico rastline, ki smo jih malo prej omenili, in vrečico obesimo v omaro za obleko, bodo molji prav hitro izginili. Preproge potresemo zvečer s kuhinjsko soljo in jih zjutraj s ščetjo očistimo. Sobo, kjer je obilo moljev, kadimo z žvepleno paro.

Predmete, ki jih poleti ne uporabljamo, ubranimo pred molji takole:

Spravimo jih na hladno.

Zaklenemo jih v neprodušno skrinjo, ki se dobro zaklene.

Mednje položimo vrečice s praškom proti moljem.

V škatle, kamor spravljamo ostanké blaga, natresemo naftalina.

Povemo vam pa še enkrat, da moramo vse predmete prej dobro izprašiti, prezračiti in skrtati. Prah in nesnaga sta gnoj za zalego moljev. In tudi omare ali skrinje, kjer je blago in podobno spravljeno, moramo prej pomiti z vročim milnim lugom.

Če se predali neradi odpirajo.

Takih predalov nikar ne obrezuj z nožem! Namaži jih po robovih in ob straneh, kjer se drgnejo, z mehkim milom. Če se je pa les ukrivil zaradi vlage, jih potem odrgni s steklenim papirjem.

Proti utrujenosti.

Sedaj, v času izletov, je čisto dobro, če človek ve, da mine vsaka utrujenost, če se položi nekaj svežega praprotnega listja v čevlji. Ko potemni, se izmenja. To staro, uspešno sredstvo poznajo povsod po kmetih.

Potemnele roke.

Roke, ki so potemnele od lupljenja krompirja ali jabolk, so kmalu zopet čiste, če jih takoj po končanem delu odrgneš z notranjo stranjo olupkov.

GOSPODINJSTVO IN KUHA

Naloge in težnje dandanašnje gospodinje.

(Nadaljevanje.)

Centralna kurjava.

Napeljava centralne kurjave je sicer precej draga reč, vendar ima pred drugimi načini ogrevanja stanovanjskih prostorov tolike prednosti, da se ne kaže ustrašiti pri zidanju hiše nekoliko višjih stroškov.

Za hišo, kjer tudi pozimi uporabljajo vse stanovanjske prostore in se družina ne stiska v kuhinji ali v eni izmed sob, je centralna kurjava najbolj ekonomična, za gospodinjo pa najpraktičnejša. Saj je naravno, da se porabi za centralno kurjavo, ki greje vse stanovanje enakomerno, veliko manj kuriva, kakor ga pogori, ako kurimo lončene ali druge peči po vseh sobah. Poleg tega imajo pa

posamezni grelci centralne kurjave regulatorje, s katerimi lahko uravnavamo dovod toplote, kar je varčno in prijetno. Nekateri se branijo centralne kurjave, češ da je nezdrava, ker preveč posuši zrak. To prav lahko preprečimo, ako pritrdimo na grelce odprte posode z vodo. Zlasti primerna je pa centralna kurjava za majhna stanovanja, ker so grelci namočeni po navadi pod okni ali na krajih, kjer ne jemljejo prostora, medtem ko je kot okoli lončene peči največkrat neporabeno.

Največ neprijetnosti in dela pa prihrani centralna kurjava gospodinji, saj ji ni treba prenašati težkega in umazanega premoga in ne prestanto čistiti stanovanja.

Važno pa je, da peči ali grelce centralne kurjave vsako jesen dobro umijemo in potem, ko začno greti, redno vsak dan z njih obrišemo prah.

Velike ugodnosti, ki jih nudi centralna kurjava, ji utirajo zmagovito pot v stanovanja visokih hiš po mestih. In gotovo pride čas, ko bo tudi pri nas mesto ali kdorkoli prodajal toploto meščanom in jo dovajal kakor elektriko ali plin po ceveh v posamezna stanovanja za nizko odškodnino.

Petrolej.

Petrolejska luč, ki je bila še pred nekaj desetletji splošno v rabi, se je iz mest skoraj popolnoma umeknila na kmete, kjer so ji pa tudi že štete ure, in mislim, da ni več daleč čas, ko bo le še v kakšni borni kočici proč od sveta brlela skromna petrolejka.

Ker so pa sedaj še marsikje navezani na petrolejsko luč, moram tudi o njej izpregovoriti nekaj besed.

Za razsvetlavo je najboljši dvakrat čiščeni petrolej, ker ne ostane za njim na dnu svetilke nič gošče. Ako hranimo petrolej v večji množini doma, naj stoji posoda na hladnem in temnem prostoru, ki je varen tudi pred ognjem.

Petrolejka gori s svetlim plamenom, pa tudi ne smrdi, če je vsak dan očiščena. Najbolje je, ako to delo opravimo že dopoldne. V ta namen znosimo zjutraj, ko pripravljamo, vse svetilke na svetel prostor. Mizo, na kateri čistimo luči, pre-

Tok časa in težke gospodarske razmere zahtevajo, da varčna gospodinja dvakrat obrne dinar, preden ga izda. Vsaka gospodinja želi, da si vse, kar potrebuje, nabavi dobro in poceni.

Če si naše gospodinje ogledajo

XIV. Ljubljanski velesejem

od 30. maja do 10. junija t. l.,

bodo tamkaj dobile mnogo novih pobud, ki jim bodo v gospodinjstvu izredno koristile. Ne samo mestni, tudi naši kmečki ženi, ki je od pamtiveka najkrepkejša opora našega naroda, bo ogled velesejma v korist in izobrazbo.

Ko se odpravljate na velesejem, povejte to pri postajni blagajni in zahtevajte, ko kupujete vozno karto, železniško izkaznico za Din 5.—. Železniško izkaznico Vam postajna blagajna žigosa. Na velesejmu Vam potrdijo obisk, in vozna karta velja za brezplačni povratek.

Specialne razstave:

Gospodinjska razstava „Žena v poklicu“.

Kartografska razstava.

Poučna razstava o reklami in propagandi.

Razstava ruskih emigrantov.

RADION

pere sam

Čistite perilo ne da bi prali!

Po enostavnem kuhanju z „Radionom“ postane perilo v pol ure čisto in snežno belo.

grnemo s papirjem ali pa s povoščnim platnom. Najprej zbrišemo cilindre s časniškim papirjem, posnamemo z njim tudi ogorke stenja, ki ga potem obrežemo s škarjami. Iz gorilnika moramo spihati in obrisati vso nesnago, da ima zrak prosto pot do plamena. Steklene senčnike vsak dan obrišemo s sunjo, sempatja jih pa s cilindri vred umijemo v sodi.

Petroleja ne smemo nikdar naliti v svetilko do vrha, ker jo lahko raznese, če je prepolna, pa tudi preveč smrdi. Goščo, ki se polagoma nabere na dnu, moramo večkrat pobrati iz svetilke in stekleno posodo pomiti s sodo. Kadar luč ugašamo, moramo najprej priviti steno in jo šele potem upihnemo.

Najbolj varne in za gospodinjstvo najpripravnejše so stenske in stropne petrolejske luči.

Po hišah, kjer nimajo plina, so zelo priljubljeni petrolejski samovari najrazličnejših znamk. Ti samovari so pripravni zlasti zato, ker gore z močnim plamenom in v kljub temu porabijo le malo petroleja. Posebno prikladni so za poletni čas, da gospodinjini ni treba za vsako malenkost kuriti v ognjišču, pa tudi po-

zimi gospodinja na njem rada skuha zajtrk in pripravi ali pa pogreje preprosto večerjo.

Jedilni list za teden dni.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z mozgovimi cmočki (59). 2. Govedina. Drobnjakova omaka (335). Pražen krompir. 3. Češnjev kompot. Zvečer: Risi bisi. Solata.

Torek.

Opoldne: 1. Juha iz zelene. 2. Marelični cmoki. Zvečer: Krompir s sesekljanim mesom. Solata.

Sreda.

Opoldne: 1. Francoska juha (27). 2. Sočna pečenka (180). Široki rezanci. 3. Češnjev narastek. Zvečer: Zakrknjena jajca. Kumarična solata.

Četrtek.

Opoldne: 1. Goveja juha s parmezanovimi cmočki. 2. Govedina.

Špinačni narastek. Dušen riž. 3. Sadje.

Zvečer: Ocvrt prižljec. Solata.

Petek.

Opoldne: 1. Paradižnikova juha. 2. Ocvrta riba. Maslen krompirček (293). Mešana solata. 3. Borovnični kompot.

Zvečer: Zdrobov praženec s češnjami.

Sobota.

Opoldne: 1. Grahova juha. 2. Svinjski zrezki. Krompirjev pire. Špinača. 3. Sadje.

Zvečer: Piškotne omelete.

Nedelja.

Opoldne: 1. Možganska juha. 2. Piška v rižotu. Solata. 3. Češnjev zavitek.

Zvečer: Ocvrta jetra. Krompirjeva solata.

Opomba: Številke v oklepajih pomenijo recepte iz naše knjige «Kako naj kuham».

*

Češnjev narastek. 10 dkg surovega masla in 12 dkg sladkorja mešamo tako dolgo, da se speni. Nato pride-

Vsaka dama je srečna, če je za majhen denar lepo oblečena.

To je danes mogoče vsem. Treba je le, da si ogledate čudovite modele poletnih oblek pri tvrdki

Drago Gorup & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16/1. Hiša Del. tisk. (Bamberg).

Telefon 32-33.

nemo sok od pol limone, nastrganega limonovega olupka, 14 dkg zmletih mandeljnov, 5 dkg drobtin, ki jih pokapamo z rumom, nazadnje pa še trd sneg, žlico moke in za noževo konico pecilnega praška. To zmes stresemo potem v skledo, ki jo postavimo najprej samo za nekaj časa v pečico, potresemo nato po vrhu črnih hrustavk in spečemo narastek do kraja v pečici. Takoj, ko je narastek pečen, ga serviramo.

Parmezanovi zmočki. Iz dveh beljakov naredimo sneg in mu primešamo toliko nastrganega parmezana, da lahko delamo majhne cmočke, ki jih spečemo na razbeljeni masti, da so lepo rumeni. Ko jih z lopatico pobiramo iz masti, jih devamo na rešeto in jih potem osolimo z zmleto soljo. V juho jih denemo, tik preden serviramo.

Špinačni narastek. 1 kg špinače skuhamo v slanem kropu in jo prav nadrobno sesekljamokrat z 2 olupljenima namočenima žemljama. Nato vmešamo 7 dkg surovega masla, dva rumenjaka, pridenemo soli, popra, sneg od dveh beljakov in sesekljam špinačo ter stresemo vso zmes v pomazano posodo, kjer se narastek prav počasi peče.

Krompir s sesekljanim mesom. 1½ kg takšnega krompirja, ki se ne razkuha, olupimo in surovega zrežemo na rezine. Posebej sesekljam ¼ kg mešanega mesa in zrežemo dve veliki čebuli na rezine. Potem razbelimo 5 dkg masti in stresemo nanjo plast krompirjevih rezin, na to plast narezane čebule in nanjo zopet plast sesekljanega mesa, ki ga osolimo in opoprmo. Tako se vrste plasti mesa in čebule, dokler ne porabimo vse snovi. Na vrhu naj bo plast krompirja. Na vse to nalijemo ½ l vrele vode in kuhamo tako dolgo, da je krompir popolnoma mehak.

Starikava mladost — mladostna starost

Kakor tudi to zveni dokaj protislovno, vendar naletimo na ta dva pojavi pri vsakem koraku. Vi samo stopajte po obljudeni ulici in si ogledujte mimoidoče. Pri premnogih mladih ljudeh boste opazili sledove prazgodnjega staranja, toda prav tako boste zapazili znake mla-

dostne svežosti na mnogih starih ljudeh. Oba pojavi sta jasna dokaza za stanje, v katerem se nahaja središče vse človeške življenjske sile, to je ustrojstvo za telesno čiščenje. Želodec s priključenimi mu organskimi aparati, kakor so to črevesa, obisti, jetra, mehur itd., imajo odločilno besedo v telesu, in kakor ti organi pretvarjajo hrano v kri, kakor pač ženejo kri po žilah, živahno ali počasno, tako smo tudi mi sami bolehnji in počasni ali pa zdravi in živahni.

Lepota, mladostno razpoloženje, živčna moč in sposobnost karakterizirajo zdrav prebavni aparat prav tako, kakor da misliti neodpornost vsega telesa, nezdrava polt, starikavi videz, nervoznost in pomanjkanje močne volje na pokvarjeno delovanje naših prebavil, čemur se lahko pripiše pogost glavobol, nespečnost, napetost, zganja, razna obolenja vsled sečne kisline, hemeroidi, slabost, zamaščenost srca itd.

Vsled tega je zlasti pri slabi prebavi, zaprtosti, pri pokvarjenem črevesnem delovanju in telesni napetosti, nič manj pa pri nepravilnem krvnem obtoku najtopleje priporočati temeljito prečiščenje, in so se v to svrhu že splošno udomačila zdraviljenja s prirodnimi zdravilnimi zelišči. Prav mnogo rodbin je

DECA IMA NARAVEN OKUS

ter je Mirim čokolado in se ne da zavajati z nobenim nadomestkom. Uvidne matere se po tem ravnaajo in zahtevajo samo Mirim čokolado ker je

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Specijalitete so:

MLEKITA - naša polnomlečna čokolada
KAVITA - naša mlečna čokolada s kavinim okusom.

MASLITA - naša dezertna čokolada brez primesi.

GRENKITA - naša plemenita grenčica naravne čokolade.

Zapomnimo si imena, da moramo zbirati po svojem okusu, ko kupujemo čokolado.

že, ki vsako leto napravijo tako imenovano pomladansko zdravljenje ter pri tem uporabljajo na primer popularni Planinkačaj Bahovec, ki je tudi sestavljen iz zdravnih planinskih zelišč.

ODKRITA JE SKRIVNOST PUŠČAVE

Ta žena
ve,
kaj privlačuje
moške

Opazujte, kako oči moških prehajajo z Vašega lica na Vaše roke. Ali so Vaše roke grde, rdeče, robate in raskave? Ali so bele, nežne in baržunaste? Vaše roke bi lahko imele ravno tako dražestno polt kakor Vaše lice.

Po zaslugi sveže smetane in prepariranega olivnega olja, kombiniranega z dodatki, ki napenjajo, belijo in krepčajo kožo, je sedaj dokazano, da lahko nova krema Tokalon bele barve (ne mastna) napravi čudež na licu in rokah — že v treh dneh. Raskava površina razpokane kože se hitro razkroji in izgine, odkrivajoč pri tem naravno svežost nove kože, ki je bila doslej skrita. Poizkusite še danes to novo kremo Tokalon bele barve. Ona zožuje razširjene znojnice, odpravlja zajedalce, solnčne pege in gube, povzročene od skrbi in utrujenosti. Najtemnejša koža postane svetla.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5'— v poštnih znamkah za poštino, omot in druge stroške na naslov: Hinko Mayer i drug, Odio 16-A, Zagreb, Praška ul. 6.

J. J.:

Vrtna dela meseca junija.

Junija meseca ima gospodinja največje veselje z vrtom. Do zdaj ji je dajal le solato berivko, redkvice, špinačo; ta mesec pa ji nudi tudi bujno in okusno glavno solato, ki se razvija tako rekoč pred njenimi očmi. Razen solate pa ji daje vrt tudi že grah, stročji fižol, kolerabice itd. Varčevati z dozorelo povrtnino ni treba. Solata bi šla v vrhe, kolerabice in redkvice bi pa postale puhle. Tudi grah in fižol je treba trgati. Po branju se razvije novo cvetje in iz cvetja novo stročje.

Meseca junija nadaljujemo s setvijo povrtnine za jesensko uporabo. Sejemo tudi že prvo endivijo in radič. Sadimo pa peso (jedilno in krmilno), podzemeljsko kolerabo, ohrovt, zelje in rožnati kapus za jesensko in zimsko uporabo.

Beluše (šparglje) moramo po starem pravilu o kresu (24. junija) nehati rezati. K slabim vrhovom previdno zatakemo šibe ali pa palice in jih nanje narahlo privežemo, da stojijo pokonci. Ako jim nismo pognojili spomladi, storimo to zdaj, in sicer na ta način, da pokrijemo zemljo s starim gnojem ali pa z dobrim kompostom.

Paradižnike privežemo in jim odščipnemo stranske poganjke. Liste jim moramo pa pustiti, kajti v listih se tvori sladki in okusni paradižnikov sok (sladkor).

Namesto
5
sedaj **7**

Pyramidon TABLET

za isti denar! To preizkušano sredstvo proti bolečinam in menstruacijskim tegobam je sedaj za 30% cenejši! Dobiva se v vseh lekarnah v omotih po 10 tablet à 0,3 gr. Pravi Pyramidon je samo z Bayerjevimi križem!

B. u. 4/1964, 1/1. 6. Zagreb, Uspoređ. 11. (Ispis iz revije) pod št. br. 433 od 6. V. 1964.

Dišavnice porožemo prav zdaj, ko so v najbujnejšem razvoju in cvetju, jih povežemo in obesimo v senčen, a zračen prostor, da se posušijo.

Moče vrt junija meseca ne sme stradati. Škropiti pa moramo ob vročem času pod noč.

Ob suši moramo zalivati tudi jeseni ali spomladi vsajenemu sadnemu in lepotičnemu grmičju in drevju. Ako je pa grmičje bujno zalozeno s cvetjem ali sadjem, mu moramo zalivati ob suši tudi tedaj, če ni bilo presajeno.

Odcvetelo ali obrano grmičje in drevje pa obrežemo takoj po cvetju ali branju — kolikor je to potrebno in umestno.

Trate kosimo vsakih 14 ali vsaj 20 dni. Nove setve pa ob suši tudi škropimo, posebno tedaj, ako so v plitvi zemlji (pesek, prod) in so izpostavljene žgočemu solncu. Ob de-

Vse lepe žene
v Parizu

uporabljajo, da ohranijo svežost svojemu obrežu in da dosežejo od vsakogar zavidano mladostno polt, samo učinkujočo, zdravo, dobrodejno in nepogrešljivo

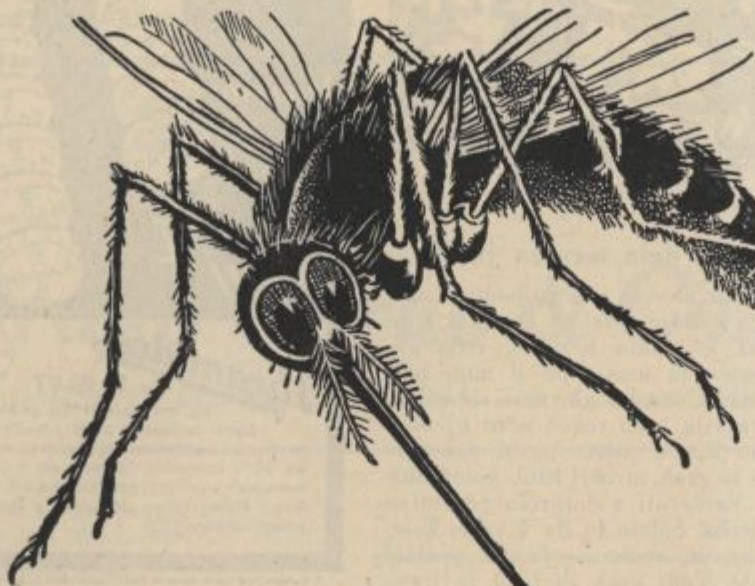
CRÈME SIMON

Zjutraj in na večer jo namažite na še cd umivanja vlažno kožo; dela čudeže.

**CRÈME
SIMON**

SIMON PUDER
SIMON MILO

Malarijo prenašajo komarji. Kjer ni komarjev, tam tudi ni malarije

..... toda komarje zanesljivo uniči „FLIT“

Pred komarji Vas zanesljivo ubrani «FLIT». Večja količina «FLITA» uniči komarje, v manjših količinah pa zadostuje, da se Vam komarji ne približajo. Zahtevajte zato izrecno «FLIT» in se ne zadovoljite s cenejšimi imitacijami. Ljudem ne škoduje «FLIT», ne maže obleke in posteljnine. Zahtevajte rumeno ročko s črnim robom in s sliko vojaka.

«FLIT»
je originalen samo v zaprtih ročkah.

Zahtevaj izrecno FLIT
ZAŠTIČENI ŽIG
samo v originalnih ročkah

Pazi: „FLIT“ sedaj prijetneje diši!

ževnem vremenu pa nam bodo hvalježne, ako jih poškrpimo z gnojnico, pomešano na polovico z vodo. Ob suši z gnojnico ne smemo škropiti.

Vrtnice obrežemo po prvem cvetju tako, kakor smo to storili spomladi, nakar poženejo nove brste in razvije večina vrst drugi flor. Nekaj cvetov pa pustimo, da se razvijejo iz njih

bunčice, to je sad s semenom. Divje šibe, to je poganjke, ki rasejo iz korenin ali pa iz nepožlahtnjenega dela stebela, moramo tako pri vrtnicah, kakor tudi pri sadju in požlahtnjenih rastlinah sploh sproti odstranjevati.

Odpadlo sadje moramo pobirati, pokrmiti prasičem, namočiti za žganje ali pa uničiti na drugačen način.

Bramorje pokončamo še najbolj gotovo na ta način, da položimo po stezah med gredami ozke deske (krajniki zadostujejo), ki jih večkrat, posebno zjutraj, privzdignemo, živali, ki so pod njimi, pa s pripravljenim kolcem ali pa z motiko pobijemo. Razne vrste miši pa uničimo najzanesljiveje in najlaže z bacili tifusa (za dotično vrsto).

KOZMETIKA

Barvanje las.

Skoraj vsa sredstva, ki svetlijo lase, vsebujejo vodikov superoksid (H_2O_2), čeprav imajo še tako nedolžna imena. Sredstva, ki lase temnije ali rjavijo, imajo pirogalovo kislino, tanin in lapis. Razen tega so še razna sredstva, ki so sestavljena iz svinčenih in bakrovih soli in so vsa strupena in za zdravje škodljiva. Dostikrat lažejo reklame, da je kakšno sredstvo nestrupeno, čeprav je narobe res.

Vsa sredstva imajo to napako, da ne pobarvajo las za zmeraj, ampak da jih je treba pogosto uporabljati, ker se sicer pokaže pri lasnih koreninah prava barva in so potem lasje lisasti. Tudi mora biti barvanje zelo spretno, sicer je grdo. Važno je tudi, da ni z lasmi vred pobarvana koža lasišča in uhlji.

Če ni res nujno potrebno, je bolje, da si las ne barvate. Slabo barvani lasje niso nikakršen okras in dostikrat povzročajo barvilna sredstva vnetja in izpuščaje, ki jih le težko preženemo.

Nova metoda za negovanje lica.

V ameriških kozmetičkih salonih se bavijo zadnje čase z novo zanimivo metodo za negovanje obraza. Kozmetičarka sedi nasproti dami, ki je prišla k njej, in se z njo pogovarja, medtem pa opazuje obraz svoje klientke, da se ta tega ni ne zaveda. Vmes si včasih še kakšno besedo napiše. Dejstvo je, da se ženske med pogovorom smejejo, premišljujejo, jeze, in sledovi vseh teh izraznih pripomočkov se odražajo na obrazu in puste tam tudi vidne sledove v raznih mišičnih gibih. Vselej isti mišični gibi izkopljejo v kožo gube kakor dleto. Kozmetičarka na koncu pogovora opozori damo na vse njene napake v gibanju obraza in jo povede pred ogledalo, da se o tem sama prepriča. Potem ji da svoja navodila. Dami nič ne brani, da bi se smejala, toda obenem jo opozori, da se zaradi smeha rade pokažejo gube. Najboljše sredstvo proti gubam je pravilna masaža in razen tega prava telovadba obraza, pri kateri morajo določene obrazne mišice poživiti svoje delo.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjskih knjig: za vse leto Din 105—, za pol leta Din 54—, za četrlet Din 27—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5—; za Italijo Lit 60—.
Posamezna številka Din 5—, krojna priloga Din 2—, gospodinjska knjiga Din 30—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100—. Vezava teh knjig Din 60—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnštvo Rija Podkrajskova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/I.
Rokopisi se ne vračajo.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
predstavnik Miroslav Ambrožič.

Dandanašnja
žena se ne
sme nikdar
razburjati .

Da si ohranite dobre živce, pijte samo izborno

dr. Pirčevo sladno kavo.

Dr. Pirčeva sladna kava je odličnega okusa
in jo vsaka gospodinja rada pohvali.

Dr. Pirčeva sladna kava je priznana
redilna in zdrava družinska kava.

Dr. Pirčeva sladna kava je domači slovenski izdelek.

Zavračajte tuje izdelke in zahtevajte samo naš
tukajšnji izdelek, ***dr. Pirčevo sladno
kavo***, ker pobijate s tem brezposelnost.

Lepi kostanjevi lasje, kakršnih še niste imeli

Ali so Vaši kostanjevi lasje tudi res takšni, kar se tiče barve, kakršni se Vam najboljše prilegajo? Če hočete, da postanejo Vaši kostanjevi lasje bolj samobitni in samosebni, jih pravilno negujte — z Brunetaflorom. Brunetaflor deluje naravno in na svoj poseben način, ker ima v sebi hequil. S tem je posebno poudarjena kostanjasta barva — barvna snov temnih las. Lasje dobe čudovit blesk in nenavaden lesk!

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLOR

Zajamčeno
brez sode in brez kemičnih barvil.